

ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรด้านน้ำเบื้องต้น
จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก

สารนิพนธ์
ของ
พันเอกสุชาติ จันทรวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2549

ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น
จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก

บทคัดย่อ
ของ
พันเอกสุชาติ จันทรวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2549

สุชาติ จันทรวงศ์. (2549). ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรม กีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก. สารนิพนธ์ กศ.ม.

(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ.

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ หลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง ใน 3 ด้าน คือ ด้าน ครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็น ผู้ที่ผ่านการเรียนหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า รวม 122 คน แยกเป็นผู้เรียน ใน ปี พ.ศ.2546 จำนวน 74 คน ในปี พ.ศ.2547 จำนวน 30 คน และในปี พ.ศ.2548 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) t-test และ One-way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
2. ผู้เรียนที่มี เพศ อายุ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา และปีที่เข้ารับการศึกษ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

THE LEARNER SATISFACTION OF THE BASIC DIVING CURRICULUM
FROM THE WATER SPORTS CLUB OF THE SPORTS CENTER OF
THE ENGINEER DEPARTMENT

AN ABSTRACT
BY
COL.SUCHART CHANTRAWONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2006

Suchart Chantrawong. (2006). *The learner satisfaction of the basic diving curriculum from the water sports club of the sports center of the engineer department*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst.Prof.Dr.Phairojana Klinkularb.

The purpose of this research was to study the satisfaction level of the learner concern with the basic diving curriculum from the water sports club of the Sports Center of the Engineer Department in three aspects. The first one was about the instructor, the second was about the instruction and the last thing about all kinds of facilities. The sample group be used in this research were those persons who had been taken the basic diving course from the water sports club, they were 122 persons altogether. They were divided into three groups. The first group total 74 persons in number who were student in 2546 B.E. The second group, 30 persons, studied in 2547 B.E. and the last, 18 persons, studied in 2548 B.E.

The instrument be used for data collection was the questionnaire form with the evaluation ratio 5 level. The statistics be used for data analyzing are composed of Mean, Standard Deviation, t-test and One-way ANOVA.

The result of this research were as follow:

1. The learner were satisfied with the basic diving course in "High" level, when consider in every aspects the result said that the satisfy level was "High". It could be graded from "high" to "low" like these- Instructor (high), Instruction (intermediate), and the Facilities (satisfy).
2. The learners who had difference in sex, age, income, profession ,education level and also the difference year of education. They were not difference in feeling for satisfaction to the basic diving course in general and each aspects.

ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรด้านน้ำเบื้องต้น
จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก

สารนิพนธ์
ของ
พันเอกสุชาติ จันทรวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการให้คำปรึกษาแนะนำ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพบูลย์ อ่อนมั่ง อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และ คณะกรรมการสอบปากเปล่า ซึ่งประกอบด้วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย อีกทั้งยังได้ให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และผู้อำนวยการหลักสูตรของสถาบันด้านต่างๆ ประจำประเทศไทยอันได้แก่ ครูราชันย์ มัลลียงษ์ ครูศรัณ กิตติวัฒนะกุล และครูพลัง ยัมพานิชย์ ที่กรุณาเป็นผู้พิจารณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ เจ้ากรมการทหารช่าง ที่ได้อนุมัติให้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณมารดา และขอขอบใจ ภรรยา บุตรชาย บุตรสาวและเพื่อนร่วมรุ่นทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการศึกษาเป็นอย่างดี คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดาที่ได้ล่วงลับไปแล้ว

พันเอกสุชาติ จันทร์วงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การเรียนรู้หลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น (Open Water Diver Course).....	8
จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร.....	8
การเรียนการสอน.....	10
มาตรฐานด้านการเรียนการสอน.....	10
หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้.....	12
ความหมายของหลักสูตร.....	12
ความสำคัญและองค์ประกอบของหลักสูตร.....	13
การนำหลักสูตรไปใช้.....	13
การประเมินผลการใช้หลักสูตร.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	18
ความหมายของความพึงพอใจ.....	18
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	18
ความพึงพอใจด้านครูผู้สอน	27
ความพึงพอใจด้านการเรียนการสอน.....	30
ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
งานวิจัยในประเทศ.....	33
งานวิจัยต่างประเทศ.....	36

สารบัญ(ต่อ)

บทที่

หน้า

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	38
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	62
สมมติฐานของการวิจัย.....	62
วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
อภิปรายผล.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	68

บรรณานุกรม.....	70
-----------------	----

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	74
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	79

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	80
-------------------------------	----

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียน จำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ ระดับการศึกษา และปีที่เข้ารับการศึกษ.....	43
2	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก โดยภาพรวมและรายด้าน.....	45
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก ด้านครูผู้สอน.....	46
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก ด้านการเรียนการสอน.....	47
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก.....	49
6	เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก จำแนกตามเพศ.....	50
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก จำแนกตามอายุ.....	51
8	การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก จำแนกตามอายุ.....	52
9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก จำแนกตามรายได้.....	54
11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก จำแนกตามอาชีพ.....	55
12 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก จำแนกตามอาชีพ.....	56
13 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก จำแนกตามระดับการศึกษา.....	57
14 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก จำแนกตามปีที่เข้ารับการศึกษา.....	58
15 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก จำแนกตามปีที่เข้ารับการศึกษา.....	59
16 ความถี่ข้อเสนอแนะของผู้เรียนจากแบบสอบถาม.....	60

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
-----------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบัน มีสถาบันต่างๆ ที่เป็นเจ้าของหลักสูตรดำน้ำสากล และเปิดให้บริการการสอน แก่บุคคลทั่วไปที่สนใจ ในพื้นที่ต่างๆ จำนวนหลายสถาบัน ได้แก่ (World Recreational Scuba Training, 2006. Online) สถาบัน IDEA (International Diving Educators Association) สถาบัน NASDS (National Association of Scuba Diving Schools) สถาบัน NAUI (National Association of Underwater Instructors) สถาบัน PADI (Professional Association of Diving Instructors) สถาบัน PSS (Professional Scuba Schools) สถาบัน SNSI (Scuba Nitrox Safety International) สถาบัน PDIC(The Professional Diving Instructors Corporation) สถาบัน SSI (Scuba Schools International) สถาบัน BARAKUDA - BARAKUDA International Aquatic Club สถาบัน FIAS (Federazione Italiana Subacquee) สถาบัน IDD (Instructor Dive Development) สถาบัน YMCA-SCUBA (Young Men's Christian Association) สถาบัน SDI (Scuba Diving International) และ สถาบัน ACUC เป็นต้น ผู้ที่ผ่านการเรียนหลักสูตรดำน้ำจะได้รับบัตรรับรองการดำน้ำสากล (Certification card) เพื่อใช้เป็นสิ่งแสดงตัวในการดำน้ำได้ทั่วโลก ซึ่งสถาบันที่เปิดการสอนดำน้ำเหล่านี้ จะต้องเป็นสมาชิกของ World Recreational Scuba Training Council (RSTC) หรือ สมาคมการฝึกดำน้ำแบบสคูบ้าเพื่อการสนทนาการ ชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง จ.ราชบุรี เป็นหนึ่งในสาขาที่ได้ทำการเปิดการสอนหลักสูตรดำน้ำสากลภายใต้หลักสูตรดำน้ำของสถาบัน PADI (Professional Association of Diving Instructors) ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเปิดการสอนให้แก่ผู้สนใจ มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 จนกระทั่งถึงปัจจุบันมีผู้ที่เข้ารับการเรียนและจบหลักสูตรดำน้ำจากชมรมกีฬาทางน้ำฯ จำนวนกว่า 400 คน โดยจะเข้ารับการเรียนในหลักสูตรดำน้ำในระดับเบื้องต้น (Open Water Diver) เป็นส่วนใหญ่

การวัดผล การประเมินผล และการประกันคุณภาพ ในการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรการศึกษาต่างๆ นั้นนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ที่ทุกสถาบันและองค์กรทางการศึกษา จะต้องจัดให้มีขึ้น โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว มีความรู้ความสามารถตาม วัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของหลักสูตร และสามารถนำสิ่งบกพร่องที่ได้รับจากการประเมิน มาใช้ในการแก้ไขและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรในครั้งต่อไป ดังที่ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2545) ได้กล่าวถึง การประเมินผลหลักสูตรไว้ว่า ได้แก่ เอกสารหลักสูตร การใช้หลักสูตรความสัมฤทธิ์ผล

ของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ผู้บริหารต้องจัดให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร ผู้บริหารต้องนำผลจากการประเมินมาแก้ไข ผู้บริหารต้องจัดให้มีการติดตามการใช้หลักสูตร และ ผู้บริหารต้องจัดให้มีการนิเทศการจัดทำหลักสูตร ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการศึกษาที่มีต่อการ ศึกษา ถือว่าเป็นผลลัพธ์ที่สำคัญด้านหนึ่งที่อยู่ในด้านการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร หากเราสามารถวัดได้ว่า ผู้เข้ารับการศึกษามีความพึงพอใจด้านใด และมีความไม่พึงพอใจ ด้านใดบ้าง ความพึงพอใจแต่ละด้านอยู่ในเกณฑ์ระดับเท่าใด ย่อมเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนา หลักสูตรการศึกษาต่อไป ผู้ที่เข้ารับการศึกษา ก็เปรียบเสมือนกับผู้ที่เข้ารับบริการ ด้านการศึกษา ดังนั้น หากสามารถได้ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ที่เข้ารับบริการที่ถูกต้องตาม ความเป็นจริงแล้ว จะสามารถนำข้อมูลที่ได้ มาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข หรือเสริมเติมหลักสูตร การเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ดังที่ อินซอร์ และแอดวู๊ด (1982) ได้กล่าวไว้ว่า ความ พึงพอใจของผู้รับบริการ คือ ความคิดเห็นของผู้รับบริการ และจัดเป็นเกณฑ์ประเมินผล ด้านผลลัพธ์ได้

ผู้วิจัยซึ่งเป็นประธานชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง และเป็นครูผู้สอน ดำน้ำ (Open Water Scuba Instructor) ของสถาบัน PADI หมายเลขประจำตัวผู้สอน 463368 ซึ่งในการสอนแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะต้องทำการสอนตามคู่มือและมาตรฐานการสอนที่สถาบัน PADI กำหนดไว้ทุกประการเพื่อความเป็นสากล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการทราบถึงระดับความพึงพอใจ ของผู้ที่ผ่านการเรียนหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น ตามแนวทางที่สถาบัน PADI กำหนดว่า มีความ พึงพอใจในระดับใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของชมรมกีฬาทางน้ำฯ เอง รวมทั้งอาจได้ข้อมูลบางประการเพื่อเป็นข้อเสนอแนะต่อ กรมการทหารช่าง กองทัพบก และต่อสถาบัน PADI ในการปรับปรุงและพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรม กีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และปีที่เข้ารับการศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ในการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬาการทหารช่าง กองทัพบก ในครั้งนี้นั้น เป็นการประเมินจากผู้เรียนโดยตรง ซึ่งเป็นอีกวิธีการหนึ่งนอกเหนือจากการประเมินด้วยวิธีอื่นๆ ซึ่งผลที่ได้รับจากการวิจัยจะสามารถนำไปดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร วิธีการในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬาการทหารช่าง เพื่อดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนของตนเอง
2. ศูนย์กีฬาการทหารช่าง กองทัพบก เพื่อดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงพัฒนาในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
3. สถาบัน PADI (Professional Association of Diving Instructors) ดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงพัฒนา หลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น (Open Water Diver) เพื่อให้เหมาะสมตามสภาพของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬาการทหารช่าง ใน 3 ด้าน ได้แก่
 - 1.1. ด้านครูผู้สอน
 - 1.2. ด้านการเรียนการสอน
 - 1.3. ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1. ประชากร ในการวิจัย คือ ผู้ที่ผ่านการเรียนดำน้ำหลักสูตรเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬาการทหารช่าง ตั้งแต่ต้นเดือนมกราคม พ.ศ.2546 จนถึง สิ้นเดือนธันวาคม พ.ศ.2548 จำนวน 203 คน
 - 2.2. กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970:608) จากนั้นจึงใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สภาพภาพของผู้ที่ผ่านการเรียนหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น

จำแนกได้ดังนี้

- 3.1.1. เพศ
- 3.1.2. อายุ
- 3.1.3. รายได้
- 3.1.4. อาชีพ
- 3.1.5. ระดับการศึกษา
- 3.1.6. ปีที่เข้ารับการศึกษ

3.2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น
ใน 3 ด้าน ดังนี้

- 3.2.1. ด้านครูผู้สอน
- 3.2.2. ด้านการเรียนการสอน
- 3.2.3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **หลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น** หมายถึง หลักสูตรระดับแรกที่จะสอนการดำน้ำให้แก่ผู้ที่สนใจและไม่เคยดำน้ำมาก่อน เนื้อหาการเรียนใช้แนวทางของการเรียนหลักสูตรดำน้ำสากลระดับ Open Water Diver ของสถาบัน PADI (Professional Association of Diving Instructor)

2. **ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น** หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่างใน 3 ด้าน อันได้แก่

2.1. ความพึงพอใจด้านครูผู้สอน หมายถึง ความรู้สึกชอบและพอใจต่อผู้ที่ให้ความรู้แก่ผู้เรียนดำน้ำหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในคุณลักษณะสำคัญคือ ต้องมีความรู้จริงและเชี่ยวชาญด้านการดำน้ำ ต้องมีการเตรียมการสอนที่ดี ต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจ ต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน ต้องมีความยุติธรรมต่อผู้เรียนทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ ต้องเป็นทั้งครูและที่ปรึกษาด้านการดำน้ำแก่ผู้เรียน

2.2. ความพึงพอใจด้านการเรียนการสอน หมายถึง ผู้เรียนมีความมั่นใจว่าสามารถดำน้ำได้อย่างปลอดภัยกับคู่หู (Buddy) ความรู้สึกหลังจากจบการเรียนแล้วสามารถดำน้ำในสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ทุกแห่ง ความรู้สึกรักที่จะเข้าร่วมและแสวงหากิจกรรมการดำน้ำอย่างต่อเนื่อง ความรู้สึกรักและห่วงหาพันพวยการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใต้ทะเล บทเรียนสนุกจนใจให้ติดตาม ความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีการดำน้ำ ผู้เรียนสามารถนำทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติได้จริงในการดำน้ำ สื่อที่ใช้ประกอบการสอนเข้าใจให้เกิดการเรียนรู้และตรงตามเป้าหมาย

สภาพอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึก ความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัยในขณะที่ทำการฝึก บรรยากาศในการเรียนการสอน

2.3. ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง ความรู้สึกชอบและพอใจของผู้เรียนที่มีต่อห้องเรียนภาคทฤษฎี สภาพสรวายน้ำสำหรับฝึกปฏิบัติในสระ ห้องพักผ่อน ห้องอาบน้ำ ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ห้องน้ำ ห้องส้วม การบริการอาหารและเครื่องดื่มระหว่างเรียนภาคทฤษฎีและสระ การบริการอาหารและเครื่องดื่มระหว่างออกสอบภาคทะเล ความสะดวกในการเดินทางมาเรียนที่ราชบุรี ความสะดวกในการเดินทางไปสอบภาคทะเล การบริการที่พักระหว่างเรียนที่ราชบุรี การบริการที่พักระหว่างออกสอบภาคทะเล

3. **ชมรมกีฬาทางน้ำ** หมายถึง การรวมกลุ่มของผู้ที่สนใจกีฬาทางน้ำ มีที่ตั้งอยู่ที่บริเวณสรวายน้ำ 50 เมตร ค่ายบุรฉัตร ต.เกาะพลับพลา อ.เมือง จ.ราชบุรี เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง

4. **ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง** หมายถึง หน่วยงานด้านกีฬา ที่ขึ้นตรงต่อกองทัพบก มีที่ตั้งอยู่ที่ ค่ายภาณุรังษี อ.เมือง จ.ราชบุรี มีเจ้ากรมการทหารช่าง เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ โดยตำแหน่ง มีหน้าที่รับผิดชอบการดูแลรักษาสนามกีฬาต่างๆ ภายในค่ายภาณุรังษี และ ค่ายบุรฉัตร มีชมรมกีฬานิตต่างๆ จำนวน 8 ชมรมเป็นหน่วยขึ้นตรง

5. **กรมการทหารช่าง** หมายถึง หน่วยทหารซึ่งทำหน้าที่เป็นกรมฝ่ายยุทธบริการของกองทัพบก มีเจ้ากรมการทหารช่างเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีที่ตั้งอยู่ที่ค่ายภาณุรังษี อ.เมือง จ.ราชบุรี

6. **ผู้เรียน** หมายถึง ผู้ที่ผ่านการเรียนหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น ตั้งแต่ต้นเดือนมกราคม 2546 จนถึงสิ้นเดือนธันวาคม 2548 จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง

7. **อายุ** หมายถึง อายุของผู้เรียน โดยใช้นับตามปีปฏิทิน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับอายุ 10-15 ปี ระดับอายุ 16-25 ปี ระดับอายุ 26-40 ปี และ ระดับอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป

8. **รายได้ต่อเดือน** หมายถึง รายได้ทั้งหมดต่อเดือน ของผู้เรียนที่ได้รับในขณะที่เรียน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ 10,000 บาทหรือน้อยกว่า ระหว่าง 10,001-20,000 บาท ระหว่าง 20,001-30,000 บาท และ 30,001 บาท ขึ้นไป

9. **อาชีพ** หมายถึง อาชีพของผู้เรียนในขณะที่เรียน แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา, ข้าราชการ, พนักงานรัฐวิสาหกิจ, บริษัทเอกชน, ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพอื่นๆ

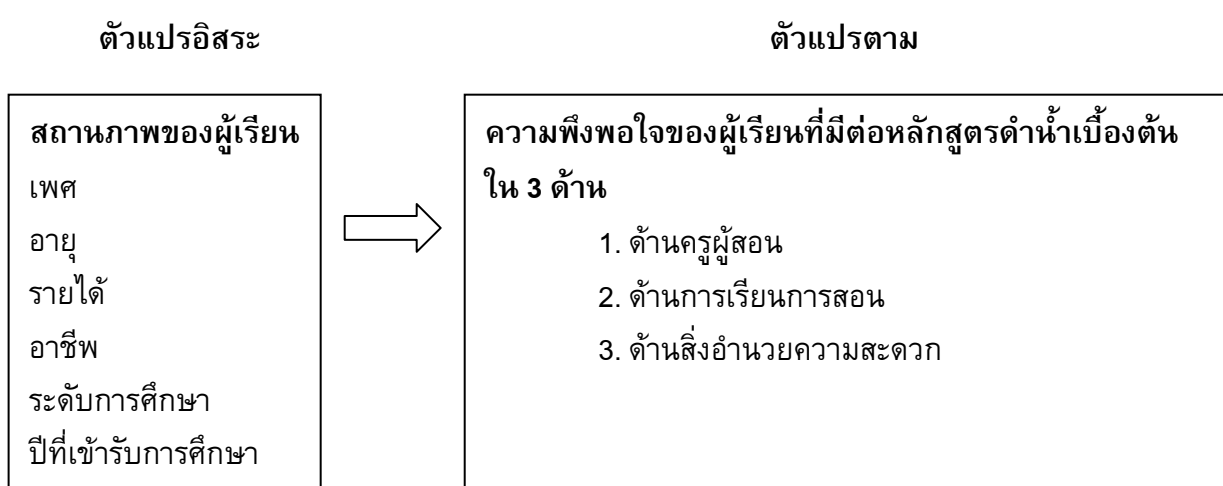
10. **ระดับการศึกษา** หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้เรียนในขณะที่เรียน แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีหรือสูงกว่า

11. ปีที่เข้ารับการศึกษ หมายถึงปี พ.ศ. ที่นักเรียนเข้ารับการเรียนหลักสูตรดำน้าเบื้องต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งอำภา บุญช่วย (2537: 28-30; อ้างอิงจาก สุมิตร คุณากร. 2523: 33) เสนอว่าในการนำหลักสูตรไปใช้ ควรประกอบด้วยกิจกรรม 3 ประเภท คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุถึงเป้าหมาย และการสอนของครู ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะใช้ตัวแปรตามในการวัดระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้าเบื้องต้น เพื่อให้สอดคล้องกัน ซึ่งได้แก่ ความพึงพอใจด้านครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอน (การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ เพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมาย)

ส่วนตัวแปรอิสระ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของกระบวนการจัดการเรียนการสอนของ แวนดาเลน ดี.บี. (Van Dalen D.B. 1973 : 454) ที่กล่าวว่าองค์ประกอบของการศึกษาที่เป็นส่วนสำคัญ คือ ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร วิธีการสอน สื่อการสอนและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ตัวแปรส่วนบุคคลของผู้เรียนเป็นตัวแปรอิสระเพื่อใช้วัดระดับความพึงพอใจในการเรียน โดย จำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา และปีที่เข้ารับการศึกษ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ ตามภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้เรียนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้นต่างกัน
2. ผู้เรียนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้นต่างกัน
3. ผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้นต่างกัน
4. ผู้เรียนที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้นต่างกัน
5. ผู้เรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้นต่างกัน
6. ผู้เรียนที่เข้าเรียนในปีการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น

ต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การเรียนหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น (Open Water Diver Course)
 - 1.1. จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร
 - 1.2. การเรียนการสอน
 - 1.3. มาตรฐานด้านการเรียนการสอน
2. หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
 - 2.1. ความหมายของหลักสูตร
 - 2.2. ความสำคัญและองค์ประกอบของหลักสูตร
 - 2.3. การนำหลักสูตรไปใช้
 - 2.4. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
 - 3.1. ความหมายของความพึงพอใจ
 - 3.2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
 - 3.3. ความพึงพอใจด้านครูผู้สอน
 - 3.4. ความพึงพอใจด้านการเรียนการสอน
 - 3.5. ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1. งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2. งานวิจัยต่างประเทศ

1. การเรียนหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น (Open Water Diver Course)

1.1 จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น (Open Water Divers Course) และโครงสร้างของหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น ตามที่ทางสถาบัน PADI ได้กำหนดไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1.1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หลักสูตรดำน้ำเบื้องต้นกำหนดจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร ไว้ดังนี้ (PADI. 2001: 12-4)

1.1.1.1. ให้ผู้เรียนสามารถดำน้ำได้อย่างปลอดภัยกับคู่หู (Buddy) โดยไม่เป็นภาระกับนักดำน้ำอื่นๆ

1.1.1.2. ให้ผู้เรียนดำน้ำสามารถวางแผนการดำน้ำในสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่แตกต่างจากการฝึก ได้อย่างปลอดภัย

1.1.1.3. ให้ผู้เรียนรักในการเข้าร่วมและแสวงหากิจกรรมดำน้ำบ่อยๆ และมีจิตใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใต้ทะเล

1.1.2. โครงสร้างของหลักสูตร หลักสูตรการดำน้ำเบื้องต้น (Open Water Diver Course) แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ ด้านทฤษฎีและความรู้เกี่ยวกับการดำน้ำ ด้านการฝึกปฏิบัติในสระว่ายน้ำหรือแหล่งน้ำจำกัด และการดำน้ำในทะเลจริงหรือแหล่งดำน้ำเปิด โดยในรายละเอียดแต่ละส่วนสรุปได้ดังนี้ (PADI. 2000:1-6-1-7)

1.1.2.1. ด้านทฤษฎีและความรู้เกี่ยวกับการดำน้ำ เรียนจากหนังสือ Open Water Diver Course จำนวน 5 บทเรียน โดยมีเนื้อหาของการเรียนสรุป ได้แก่ การลอยตัว ความสัมพันธ์ระหว่างความกดดัน ปริมาตร และความหนาแน่น ผลกระทบเมื่อความกดดันเพิ่มขึ้น และลดลง อุปกรณ์ดำน้ำแบบ SCUBA (Self Contain Under Water Breathing Apparatus) การปรับตัวให้เข้ากับโลกใต้น้ำ เช่น การมองเห็นใต้น้ำ การสูญเสียความร้อนเมื่ออยู่ใต้น้ำ การหายใจอย่างมีประสิทธิภาพ ชุดที่สวมใส่ในการดำน้ำ ระบบคู่หู (Buddy) ในการดำน้ำ และสัญญาณต่างๆ สภาพแวดล้อมในการดำน้ำ เช่น อุณหภูมิ ชั้นความเย็นใต้น้ำ ทิศนวิสัย กระแสน้ำ การเคลื่อนไหวใต้น้ำ ชีวิตสัตว์และพืชใต้น้ำ พื้นท้องน้ำ การดำน้ำในน้ำจืดน้ำเค็ม และมหาสมุทร แสงอาทิตย์ คลื่น การวางแผนการดำน้ำ การแก้ไขปัญหาใต้น้ำ การขึ้นจากน้ำกรณีฉุกเฉิน โรคเกี่ยวกับการดำน้ำ สุขภาพของนักดำน้ำ การหายใจในความลึก อุปกรณ์ที่ช่วยในการดำน้ำ การใช้ตารางดำน้ำ การใช้ Dive computer และการใช้เข็มทิศ ในระหว่างการเรียนจะมีการทดสอบท้ายบททุกบท และสอบรวมสุดท้ายทั้ง 5 บท อีกครั้ง ผู้เรียนต้องเข้าใจทฤษฎีทั้งหมด 100 เปอร์เซนต์

1.1.2.2. ด้านการฝึกปฏิบัติในสระว่ายน้ำหรือแหล่งน้ำจำกัด มีการฝึกทักษะใต้น้ำและบนผิวน้ำต่างๆ สรุปดังนี้ การประกอบอุปกรณ์ SCUBA การลงสู่ใต้น้ำและการขึ้นสู่ผิวน้ำ การหายใจใต้น้ำ การเคลียร์เครื่องช่วยหายใจ วิธีการกู้เครื่องช่วยหายใจ การหายใจเมื่อเครื่องช่วยหายใจชำรุดโดยอากาศไหลออกอย่างอิสระ การเคลียร์หน้ากากใต้น้ำ การถอดหน้ากากใต้น้ำและการใส่กลับคืน การหายใจใต้น้ำโดยไม่มีหน้ากาก การถอดและใส่ชุด SCUBA ใต้น้ำ สัญญาณต่างๆ บนผิวน้ำและใต้น้ำ การว่ายน้ำใต้น้ำ การปรับการลอยตัวใต้น้ำ การขึ้นจากใต้น้ำในกรณีฉุกเฉิน การหายใจโดยใช้เครื่องช่วยหายใจสำรองของเพื่อน การหายใจโดยใช้เครื่องช่วยหายใจหลักของเพื่อน การดำน้ำบนผิวน้ำ และการลงสู่ใต้น้ำ โดยไม่ใช้อุปกรณ์ SCUBA การช่วยเหลือนักดำน้ำที่ป่วยหรือเหนื่อยล้าบนผิวน้ำ การจัดท่ากับอาการตะคริว

1.1.2.3. การดำน้ำในทะเลจริงหรือแหล่งดำน้ำเปิด จะเป็นการนำทักษะที่เคยปฏิบัติในสระว่ายน้ำมาบูรณาการในสภาพแวดล้อมจริง

1.2. การเรียนการสอน ต้องให้ผู้เรียนทุกคนปฏิบัติได้จริง และบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนทุกข้อตามที่กำหนด ใช้ระบบการเรียนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ข้อเท็จจริง และการใช้อุปกรณ์ดำน้ำ อย่างชัดเจน ครูผู้สอนต้องเป็นทั้งครูและที่ปรึกษา ต้องให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติทักษะซ้ำๆ บ่อยๆ เพื่อเป็นการยืนยันว่าทำได้จริง (PADI. 2001: 2-3-2-4)

หลัก 9 ประการที่จะทำให้ระบบการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (PADI. 2001: 2-5-2-6)

1.2.1. เริ่มเข้าสู่การเรียน โดยการเรียกร้องความสนใจ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาในชีวิตของผู้เรียน

1.2.2. ก่อนเข้าสู่การเรียนต้องบอกวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการเรียนทุกครั้ง

1.2.3. ยกเอาความรู้ที่ผู้เรียนมีมาก่อนหรือเคยเรียนมาก่อน เปรียบเทียบกับการดำน้ำ

1.2.4. การสอนต้องแบ่งเนื้อหาสาระการสอนออกเป็นส่วนย่อยๆ

1.2.5. แนะนำแนวทางของการเรียนและวิธีการเรียนในครั้งนี้

1.2.6. หลังจากจบ ต้องตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนตอบข้อสงสัยเสมอ

1.2.7. ให้อยากถามทบทวนการปฏิบัติที่ผ่านมาของผู้เรียน และ แนวทางการแก้ไข

1.2.8. จัดให้มีการประเมินผลผู้เรียนทุกครั้ง

1.2.9. แนะนำให้ผู้เรียนหาความรู้เพิ่มเติม โดยการเรียนต่อหลักสูตรดำน้ำในระดับที่สูงขึ้น

การนำเสนอบทเรียนให้แก่ผู้เรียน โครงสร้างของระบบ ประกอบด้วย อุปกรณ์และสื่อการสอนที่สามารถตอบสนองต่อการเรียน (hardware) ประกอบกับกระบวนการเรียนรู้ ตามมาตรฐานและวิธีการ (software) จะทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนและมีประสิทธิภาพ (PADI. 2001: 2-6 ถึง 2-7)

1.3 มาตรฐานด้านการเรียนการสอน ใน หนังสือ Instructor Candidate Workbook ของสถาบัน PADI ได้กำหนด มาตรฐานและแนวทางของการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรดำน้ำระดับต่างๆ ของสถาบันฯ ไว้โดยสรุปดังนี้

1.3.1. ด้านครูผู้สอน ครูจะต้องมีความรู้จริงเกี่ยวกับด้านการดำน้ำ ครูจะต้องมีทักษะในการปฏิบัติการดำน้ำอย่างเชี่ยวชาญ ครูจะต้องเป็นคนตรงต่อเวลา ครูจะต้องมี

บุคลิกลักษณะเป็นแบบอย่างที่ดี น่าเชื่อถือได้ ครูจะต้องมีความยุติธรรมต่อผู้เรียนไม่ว่าเพศหญิงหรือเพศชาย โดยไม่เลือกปฏิบัติ ครูจะต้องมีจรรยาบรรณที่ดี (PADI. 2001: 1-4)

1.3.2.ด้านการจัดการเรียนการสอน ต้องให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง (Mastery Learning) โดยมีลักษณะดังนี้ ต้องให้นักเรียนทุกคน บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนทุกบทเรียน ต้องให้นักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะต่างๆ ตามที่กำหนดในหลักสูตรได้จริง แม้จะต้องใช้เวลามากกว่าที่กำหนด ใช้ระบบการเรียนแบบนักเรียน วัตถุประสงค์การเรียนรู้และอุปกรณ์การดำน้ำเป็นศูนย์กลาง ไม่ใช่ครูเป็นศูนย์กลาง ครูต้องเป็นทั้งครูและที่ปรึกษาด้านการดำน้ำให้แก่นักเรียน ต้องให้นักเรียนมีการฝึกปฏิบัติทักษะต่างๆ ในการดำน้ำ กระทำซ้ำอยู่บ่อยๆ เพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนทำได้จริง มีการประเมินผล การปฏิบัติของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและตลอดเวลา (PADI. 2001: 2-3)

1.3.3.ด้านการสอนการปฏิบัติในสระน้ำ การแสดงตัวอย่างทักษะการปฏิบัติของครูได้น้ำต้องชัดเจนและนักเรียนต้องเข้าใจ ต้องให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าการปฏิบัติแต่ละอย่าง แลดูง่าย ต้องให้นักเรียนปฏิบัติทักษะได้น้ำได้จริง ครูต้องสามารถชี้ชัดถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนขณะปฏิบัติ และต้องแก้ปัญหาให้ถูกต้อง ประเมินนักเรียนอยู่เสมอถึงความพร้อมที่จะไปออกดำน้ำจริงในภาคทะเล ต้องมีอุปกรณ์ประกอบการฝึกครบตามที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตร ต้องจัดลำดับและขั้นตอนการฝึกที่ดี เข้าใจง่ายไม่สับสน รวมถึงตำแหน่งการฝึกในสระที่สามารถดูแลความปลอดภัยแก่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง หากนักเรียนมีจำนวนมากเกินข้อกำหนด ต้องมีครูผู้ช่วยตามอัตราส่วนที่กำหนด (PADI. 2001: 6-4 ถึง 6-5)

1.3.4.ด้านการฝึกดำน้ำจริงในทะเล การฝึกในทะเลเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะประยุกต์การใช้ความรู้และทักษะที่นักเรียนได้เรียนมา สอนให้นักเรียนรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของทะเล สอนให้นักเรียนรู้จักการใช้ศิลปะของการดำน้ำในทะเลจริง สร้างให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ รู้สึกมีอิสระ และสนุก ครูต้องควบคุมการฝึกต่างๆ รวมทั้งความลึก และเวลา ให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามหลักสูตรในแต่ละระดับ ครูต้องเลือกสถานที่ดำน้ำในแต่ละครั้งให้แตกต่างกันออกไป เพื่อนักเรียนจะได้พบกับสภาวะแวดล้อมหลายๆ อย่าง ควรเตรียมสถานที่ฝึกสำรอง ในกรณีที่สถานที่เตรียมไว้ไม่สามารถใช้ได้ ครูต้องจัดลำดับและขั้นตอนการฝึกที่ดี เข้าใจง่ายไม่สับสน หากนักเรียนมีจำนวนมากเกินข้อกำหนด ต้องมีครูผู้ช่วยตามอัตราส่วนที่กำหนด ควรมีอุปกรณ์การรักษาความปลอดภัยและอุปกรณ์สนับสนุนต่างๆ อย่างเพียงพอ ครูต้องมีความตื่นตัวอยู่เสมอในกรณีนักเรียนต้องการความช่วยเหลือ ครูต้องเน้นให้นักเรียนเป็นนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรใต้ทะเลที่ได้พบเห็น (PADI. 2001: 7-3)

2. หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

2.1 ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตร คือ ผลรวมของประสบการณ์การเรียนรู้ ทักษะ นิสัย และมโนคติ ซึ่งผู้เรียนได้รับเป็นส่วนหนึ่งของตัวเขา และนำไปใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียน (บรรพต สุวรรณประเสริฐ. 2544: 14; อ้างอิงจาก Doll.1988. *Curriculum improvement: Decisionmaking and process.*)

หลักสูตร คือ กิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่างๆ ที่เตรียมการไว้และจัดให้แก่ผู้เรียนโดยโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน และหลักสูตรคือ ประมวลวิชาและกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนภายใต้ความควบคุมของโรงเรียน (บรรพต สุวรรณประเสริฐ. 2544: 15; อ้างอิงจาก Saylor ; & Alexander.1966. *Curriculum planning for modern schools.*)

หลักสูตร หมายถึง รายวิชาหรือเนื้อหาสาระในการสอน มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งที่สังคมคาดหวังหรือมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนได้รับ (บรรพต สุวรรณประเสริฐ. 2544: 14-15)

หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายของการเรียนรู้ และจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจง เป้าหมายและจุดประสงค์เหล่านี้ จะเป็นเครื่องชี้แนวทางในการเลือก จัดเนื้อหา และจะบ่งถึงวิธีการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการประเมินผลด้วย (อำภา บุญช่วย. 2537: 16; อ้างอิงจาก เสริมศรี ไชยสร. 2528. *ระบบหลักสูตรการสอน*. หน้า 1)

หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหลาย ที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ มีทักษะ เกิดความคิด และทัศนคติที่ดี อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต (อำภา บุญช่วย. 2537: 16; อ้างอิงจาก นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2525. *ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา*. หน้า 158)

หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมด ที่นักเรียนพึงจะได้รับภายใต้การนำของครูหรือโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังที่จะให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ แก่นักเรียน กล่าวคือทั้งด้านทางกาย ทางอารมณ์ และทางสังคม (อำภา บุญช่วย. 2537: 16; อ้างอิงจาก พันธ์ หันนาคินทร์. 2524. *หลักบริหารโรงเรียน*. หน้า 175)

หลักสูตร มีความหมาย 2 ลักษณะ คือ ในความหมายที่กว้างจะรวมหลักสูตรกับกิจกรรมการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน ส่วนในความหมายที่แคบกว่า มองหลักสูตรเป็นเพียงโครงการแผนประสบการณ์ แนวทางในการปฏิบัติให้เกิดขึ้นก่อนสอน เป็นความหมายที่แยกตัวหลักสูตรออกจากการสอน (อำภา บุญช่วย. 2537: 16)

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542:64) กล่าวว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมตามจุดหมายที่กำหนดไว้

จากทัศนะและแนวคิดต่าง ๆ ข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนได้เรียน เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ อาจอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย คละเคล้ากันไป

2.2 ความสำคัญและองค์ประกอบของหลักสูตร

ความสำคัญของหลักสูตร อำภา บุญช่วย (2537: 17-18) สรุปไว้โดยสังเขปดังนี้

1. เป็นเอกสารของทางราชการ หรือเป็นบัญญัติของรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐบาลหรือเอกชน ดังนั้นหลักสูตรจึงเปรียบเสมือน “คำสั่ง” หรือ “ข้อบังคับ” ของทางราชการชนิดหนึ่งนั่นเอง
2. เป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษาเพื่อควบคุมการเรียนสอนในสถานบันการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่ง ในการที่จะจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาของรัฐบาลให้แก่โรงเรียน
3. เป็นแผนการดำเนินงานของนักบริหารการศึกษา ที่จะต้องอำนวยการควบคุมดูแลและติดตามประเมินผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล
4. เป็นแผนปฏิบัติงาน หรือเครื่องชี้แนวทางในการปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะเสนอแนะจุดมุ่งหมาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอนซึ่งครูควรจะต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง
5. เป็นเครื่องมือของรัฐ ในอันที่จะพัฒนาคน และพัฒนากำลังคน ซึ่งจะเป็ตัวจักรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามแผนของรัฐบาล
6. เป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญของชาติ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ถ้าประเทศชาติใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้คนในประเทศของตนมีคุณภาพ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542:64-65) กล่าวว่า หลักสูตร มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง แนวดำเนินการ และการวัดและประเมินผล ดังนั้นจึงเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนหรือออกแบบการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรในระดับชั้นที่ตนสอนให้เข้าใจ พร้อมทั้งจะจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรนั้น

สรุป ความสำคัญของหลักสูตร ก็คือ หลักสูตรเป็นเครื่องมือของครูที่ใช้ในการสอน ซึ่งหากดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องแล้ว จะเป็นการประกันให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนด

2.3 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ อำภา บุญช่วย (2537: 27) สรุปไว้ว่า เมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องมีเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือครู แผนการสอน เมื่อได้ศึกษาเอกสารประกอบ

หลักสูตรแล้ว จะต้องมีการเตรียมการสอน เตรียมการค้นคว้า แล้วจึงได้มาซึ่งวัสดุหลักสูตร เช่น หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบฯ หลังจากได้วัสดุหลักสูตรแล้ว ก็จะต้องจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน แล้วจึงดำเนินการสอน โดยหากระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสม หลังจากนั้นก็จะเป็นการประเมินผลขั้นตอนต่างๆ ที่ผ่านมา แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

ส่วนสมิตร์ คุณากร (2537: 28-30) เสนอว่าในการนำหลักสูตรไปใช้ ควรประกอบด้วยกิจกรรม 3 ประเภท คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัย และสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุถึงเป้าหมาย การสอนของครู

วิโรจน์ มังคละมณี (2539:23) กล่าวว่า การใช้หลักสูตรเป็นขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรแม่บท หรือกล่าวว่า เมื่อทำหลักสูตรแม่บทเสร็จแล้วก็ต้องนำหลักสูตรนั้นออกใช้โรงเรียนในฐานะหน่วยงานปลายทางที่ต้องใช้หลักสูตร ต้องดำเนินการในการใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 การเตรียมการใช้หลักสูตร ได้แก่ การเตรียมบุคลากรการขยายหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ การเตรียมสื่อการเรียนการสอน การเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมปัจจัยสนับสนุนการเรียนอื่นๆ

2. ขั้นที่ 2 การดำเนินการเรียนการสอนในชั้นเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้

3. ขั้นที่ 3 การประเมินผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ได้แก่ การวัดประเมินผลการเรียนประกอบด้วยวัดผลประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลเพื่อตัดสินการเลื่อนชั้น ซึ่งจะบอกได้ว่าการใช้หลักสูตรในโรงเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542:64) กล่าวถึง ขั้นตอนการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ประกอบด้วย

1. ศึกษาทำความเข้าใจเอกสารหลักสูตร
2. ศึกษาจุดประสงค์กลุ่มวิชา/กลุ่มประสบการณ์ในหลักสูตร
3. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา/กลุ่มประสบการณ์
4. จัดทำโครงสร้างรายวิชา
5. จัดทำโครงสร้างแนวการสอน
6. จัดทำแผนการสอน

ชนาธิป พรกุล (2544: 247-249) ได้กล่าวไว้ว่า การนำรูปแบบไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. จัดหลักสูตรรายวิชา โดยนำคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรมาวิเคราะห์แล้วกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จากนั้นทำการกำหนดองค์ประกอบของเรื่องได้แก่ ฉาก ตัวละคร วิธีชีวิต และปัญหา

2. เตรียมการวางแผนการสอน โดยระบุรายละเอียดต่างๆ ได้แก่ จัดเส้นทางการเดินเรื่อง ตั้งคำถามสำคัญ เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกสื่อการเรียนการสอนกำหนดผลงาน

3. กำหนดบทบาทหรือกิจกรรมขณะดำเนินการเรียนการสอน โดยแบ่งเป็น 3 ชั้นได้แก่ กิจกรรมก่อนการสอน กิจกรรมระหว่างการสอน และกิจกรรมหลังการสอน

4. ประเมินผล โดยขั้นตอนการตรวจสอบผู้เรียน ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติตามที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้

ชนาธิป พรกุล (2544: 25-26) กล่าวถึง ยุทธศาสตร์การใช้หลักสูตรว่า คือแนวคิดที่จะกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น รวมทั้งสามารถนำหลักสูตรดังกล่าวไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตัวอย่างยุทธศาสตร์การใช้หลักสูตรได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากร ยุทธศาสตร์โรงเรียนต้นแบบ ยุทธศาสตร์การนิเทศ ยุทธศาสตร์ชมรมวิชาชีพ ยุทธศาสตร์ศูนย์วิชาการ ยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์ ยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพ ยุทธศาสตร์การแนะแนว ยุทธศาสตร์การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์การวิจัยในชั้นเรียน ยุทธศาสตร์กระบวนการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์การวัดผลและประเมินผล

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2545) กล่าวถึง การใช้หลักสูตรว่ามีขั้นตอนดังนี้

1. การจัดทำวัสดุหลักสูตร
2. การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน
3. การบริหารหลักสูตร
4. การดำเนินการสอน

สรุป การนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องมีการศึกษาเอกสารประกอบต่างๆ ที่ต้องใช้ในหลักสูตร แล้วนำมาบูรณาการรวมกันให้เกิดเป็นแผนการสอนใหม่ขึ้นมา รวมทั้งต้องมีการจัดเตรียมสื่อและสิ่งแวดลอมให้สอดคล้องกับแผนการสอน แล้วนำแผนการสอนดังกล่าวไปใช้ในการดำเนินการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

2.4 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536:540) ได้เสนอขั้นตอนการประเมินผลไว้ดังนี้

1. ประชุมคณะทำงานหรือกรรมการประเมินผล
2. กำหนดวิธีการประเมิน สร้างเครื่องมือการประเมิน
3. ดำเนินการประเมิน
4. วิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลทั้งสภาพความสำเร็จและสภาพปัญหา
5. เสนอแนวทางแก้ปัญหา
6. ประสานผลการประเมินให้ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ซารี มณีศรี (2538:192) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินผลหมายถึง การตีค่าผลงานที่ได้กระทำมาแล้วว่าบังเกิดผลดีเพียงใด การประเมินผลใช้วัดในรูปปริมาณหรือจำนวนมากน้อยแล้วนำผลมาวัดมาพิจารณาตีค่าว่าได้ผลดีเพียงใด และจะต้องสร้างเครื่องมือที่เที่ยงตรงกำหนดหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานสำหรับตัดสินคุณค่า

รัตน์ บัณฑิต (2540) ได้สรุปว่า การประเมินผลนั้น น่าจะมีขั้นตอนที่สำคัญดังต่อไปนี้

1.กำหนดความมุ่งหมายของการประเมินว่าจะประเมินอะไร และจะเอาผลการประเมินไปใช้ทำอะไรบ้าง

2.กำหนดข้อมูล ลักษณะ และแหล่งของข้อมูล ว่าเป็นข้อมูลประเภทใด ในลักษณะปริมาณหรือคุณภาพ เป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นความคิดเห็นหรือทัศนคติ และจะเก็บข้อมูลได้จากแหล่งไหน

3.กำหนดวิธีการเก็บข้อมูล ลักษณะของข้อมูลจะช่วยให้ผู้ประเมินสามารถกำหนดวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ว่าจะใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การออกแบบสอบถาม หรือการเก็บจากห้องสมุด เป็นต้น

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ออกไปหาข้อมูลตามแหล่งที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการที่เตรียมไว้ตามข้อ 3

5.การจัดทำข้อมูลดิบให้เป็นสารสนเทศที่เหมาะสมในการนำไปใช้ประโยชน์ตามที่ต้องการ

6.การแปลความหมายและการนำเอาผลการประเมินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนกระทำได้หลายแบบ แต่อย่างไรก็ตามคำถามที่เป็นแนวทางให้ครูหรือผู้สอนใช้พัฒนารูปแบบการประเมินผลหลักสูตรและการสอนมีดังนี้ (บรรพต สุวรรณประเสริฐ. 2544: 56)

1.อะไรเป็นจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่สัมฤทธิ์ผล
2.ภายใต้เงื่อนไขอะไร ผู้เรียนจึงจะมีโอกาสแสดงออกในพฤติกรรมที่ต้องการ
3.โดยกฎเกณฑ์อะไรที่แสดงให้ว่าผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนด

4.อะไรเป็นตัวประกอบของการกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา และจะกำหนดตัวประกอบต่างๆ ได้อย่างไร

5.อะไรเป็นส่วนที่ผู้เรียนจะนำผลการเรียนการสอนในหลักสูตรไปใช้ในชีวิตจริงได้

การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบและวัดสิ่งที่แผนได้กำหนดไว้ในขั้นของการวางแผนและเมื่อนำแผนไปดำเนินงานแล้ว สิ่งเปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นนั้นเป็นไปตามกำหนดและ

คาดหวังไว้เพียงใด การประเมินผลเกิดขึ้นจากการวัดและนำผลจากการวัดไปเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนด (พวงรัตน์ เกษรแพทย์. 2545: 161-164)

เครื่องมือในการประเมินผล มีหลายอย่าง การที่จะใช้วิธีหรือเครื่องมือใดจะต้องพิจารณาจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของกิจกรรมที่ตั้งไว้ เครื่องมือในการวัดและประเมินผลงานอาจประกอบด้วยแบบดังต่อไปนี้ (พวงรัตน์ เกษรแพทย์. 2545: 188-192)

- 1.แบบสอบถาม ใช้วัดความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการของบุคคลในเรื่องต่างๆ ได้
- 2.แบบทดสอบ ใช้ในการเปรียบเทียบเกณฑ์ปกติ ก่อนและหลังการดำเนินงาน เปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม หรือผสมกัน
- 3.แบบสำรวจ ใช้ในการวัดผลด้านปริมาณ
- 4.แบบสอบถามด้วยการสัมภาษณ์ ใช้วัดและประเมินผลเกี่ยวกับความคิดเห็น ความรู้สึก และความต้องการของบุคคล
- 5.การตรวจสอบผลงานภาคปฏิบัติ โดยใช้วิธีสังเกตจากผลงาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือระดับการให้คะแนน
- 6.การประชุมปรึกษาหารือและทบทวนการปฏิบัติงาน
- 7.การวิจัยในเชิงประเมินผล

นอกจากนั้นยังกล่าวถึงการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

- 1.หลักการประเมินผล ต้องตั้งอยู่บนหลักการที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์แห่งการประเมิน
- 2.ขั้นตอนกระบวนการประเมินผล ควรจะต้องมีขั้นตอนการดำเนินการที่ต่อเนื่องเป็นลำดับ ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการประเมิน การดำเนินการวัดผลเพื่อให้ได้ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการพิจารณาวินิจฉัย ตีค่าความสำเร็จ โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ การประเมินที่ดีจะต้องมาจากการวัดผลที่ดีด้วย
- 3.ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลทุกฝ่ายมีจุดมุ่งหมายที่จะนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงาน
- 4.เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล จะต้องเป็นเครื่องมือที่เที่ยงตรง และมีความเชื่อมั่น ผลการประเมินจึงจะมีความน่าเชื่อถือ

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2545) กล่าวถึง การประเมินผลหลักสูตรไว้ได้แก่ เอกสารหลักสูตร การใช้หลักสูตร ความสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรทั้งระบบ และยังได้กล่าวถึง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการสนับสนุนและส่งเสริม ไว้ว่า

- 1.ผู้บริหารต้องจัดให้มีการประเมินผลหลักสูตร
- 2.ผู้บริหารต้องนำผลจากการประเมินมาแก้ไข

3. ต้องจัดให้มีการติดตามการใช้หลักสูตร

4. จัดให้มีการนิเทศการจัดทำหลักสูตร

สรุป การประเมินผลการใช้หลักสูตร หมายถึง การวัดและการตรวจสอบว่า หลักสูตรที่ใช้ไปนั้น ก่อให้เกิดผลลัพธ์ต่อตัวผู้เรียนตรงตามวัตถุประสงค์และลักษณะพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือไม่ หากมีข้อบกพร่องควรจะดำเนินการแก้ไขอย่างไร

3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

3.1 ความหมายของความพึงพอใจ มีหนังสือและนักวิชาการต่างๆ หลายท่าน ได้ให้คำนิยามของความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

ฮินชอร์ และแอตวูด (Hinshaw ; & Atwood,J.R.1982) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการ เป็นความคิดเห็นของผู้รับบริการ และจัดเป็นเกณฑ์ประเมินผลด้านผลลัพธ์ได้

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นสภาวะของความรู้สึกที่เกิดร่วมกับการได้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายใดๆ ก็ตาม หรือสภาพสุดท้ายของความรู้สึกที่เกิดร่วมกับการได้บรรลุผลสำเร็จ โดยแรงกระตุ้นของวัตถุประสงค์ของความรู้สึกนั้น (Drever.1983)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำว่า พอใจ คือ สมใจ ชอบใจ เหมาะ (ราชบัณฑิตยสถาน.2546)

ชัยสมพล ชาวประเสริฐ (2547 : 18) ให้ความหมายของความพึงพอใจ (customer satisfaction) ไว้ว่า หมายถึง การที่ลูกค้าได้รับการบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการ

สรุป ความพึงพอใจ คือ ความคิดเห็นของผู้ที่ถูกกระทำ หากผู้กระทำสามารถสนองตอบต่อความต้องการของผู้ถูกกระทำได้แล้ว จะทำให้ผู้ถูกกระทำเกิดความพึงพอใจ

3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของมนุษย์ ซึ่งนักวิชาการ นักการศึกษา นักวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิ ได้คิดค้นไว้จำนวนหลายทฤษฎี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และรวบรวมได้ดังนี้

ทฤษฎีการจูงใจในการทำงาน ซุลทซ์และซุลทซ์ ได้กล่าวถึงทฤษฎีและการศึกษาเรื่องการจูงใจไว้อย่างน่าสนใจว่า นักจิตวิทยาองค์กรมุ่งศึกษาเรื่องนี้กันอย่างแพร่หลายด้วยเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของงาน และเพื่อช่วยผู้ปฏิบัติงานได้ใช้เวลา 40-45 ปีของชีวิตการทำงานอาชีพ ได้ดำเนินอาชีพด้วยความสุขความพอใจ ซึ่งทฤษฎีการจูงใจในการทำงานอาชีพแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ (ปราณี งามสุต. 2548 : 213 ;อ้างอิงจาก Schultz ;& Schult.

1998. Psychology and work today : An introduction to industrial and organizational psychology. p.237)

กลุ่มที่ 1 ทฤษฎีการจูงใจในการทำงานที่เน้นงานและความพอใจงานของผู้ปฏิบัติ (content theories) ซึ่งจะเป็นทฤษฎีประเภทที่มุ่งให้ผู้ปฏิบัติเห็นความสำคัญของงาน ความท้าทายของงาน โอกาสเจริญก้าวหน้าของงาน และความรับผิดชอบงานของผู้ปฏิบัติ ตัวอย่างทฤษฎีในกลุ่มนี้ เช่น ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ทฤษฎี อี.อาร์.จี ของแอลเดอร์เฟอร์ ทฤษฎีแรงจูงใจไฟสัสมฤทธิของแมคเคลล์แลนด์ ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ชเบอร์เกอร์ ทฤษฎีลักษณะงานของแฮคแมนและโวลฮัม เป็นต้น ซึ่งทฤษฎีเหล่านี้จะเน้นอธิบายเกี่ยวข้องกับความต้องการเฉพาะอย่างที่เกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคล

กลุ่มที่ 2 ทฤษฎีการจูงใจในการทำงานที่เน้นกระบวนการในการทำงาน (process theories) ซึ่งจะเป็นทฤษฎีที่เน้นกระบวนการใช้เหตุใช้ผล ใช้ความคิดในการตัดสินใจและการเลือกแนวทางปฏิบัติงาน ตัวอย่างทฤษฎีในกลุ่มนี้ เช่น ทฤษฎีความคาดหวังของวรูม ทฤษฎีความเสมอภาคของอดัมส์ ทฤษฎีตั้งเป้าหมายของล็อค และทฤษฎีการเสริมแรงของสกินเนอร์ เป็นต้น ซึ่งทฤษฎีเหล่านี้จะเน้นอธิบายกระบวนการทางความคิดและปัญญาเพื่อสร้างกลยุทธิ์จูงใจในการทำงาน

ทฤษฎี X และ Y แมคเกรเกอร์ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลไว้ในข้อสมมติ 2 ประการโดยได้ศึกษาถึงวิธีการที่ผู้บริหารมองตัวเองสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ทัศนะนี้ต้องการความคิดในการรับรู้ธรรมชาติของมนุษย์ ดังนี้ (McGregor Douglas. 1960)

1. ข้อสมมติเกี่ยวกับทฤษฎี X (Theory X Assumptions) เกี่ยวกับลักษณะบุคคลของ McGregor ตามทฤษฎี X มีดังนี้ โดยทั่วไปมนุษย์ไม่ชอบการทำงาน และจะหลีกเลี่ยงถ้าสามารถทำได้ จากลักษณะของมนุษย์ที่ไม่ชอบทำงาน คนส่วนใหญ่จึงต้องถูกบังคับ สั่งการ และใช้วิธีการลงโทษ เพื่อให้ใช้ความพยายามให้เพียงพอ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มนุษย์โดยเฉลี่ยพอใจการถูกบังคับ ต้องการเลี่ยงความรับผิดชอบ มีความทะเยอทะยานน้อย และต้องการความปลอดภัย

2. ข้อสมมติเกี่ยวกับทฤษฎี Y (Theory Y Assumptions) เกี่ยวกับลักษณะบุคคลของ McGregor ตามทฤษฎี Y มีดังนี้ การใช้ความพยายามทางกายภาพ และความพยายามด้านจิตใจ ในการทำงานตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นการเล่นหรือการพักผ่อน การควบคุมภายนอก และอุปสรรคของการลงโทษ ไม่ใช่วิธีการเดียวในการใช้ความพยายามให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ บุคคลจึงใช้การควบคุมตัวเองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ระดับของการให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ ขึ้นอยู่กับขนาดของรางวัลที่สัมพันธ์กับความสำเร็จ มนุษย์โดยเฉลี่ยเรียนรู้ภายใต้สภาพที่เหมาะสม ไม่แต่เพียงการยอมรับความผิดชอบ แต่มีการแสวงหาด้วย สมรรถภาพขึ้นอยู่กับระดับของการจินตนาการระดับสูง ความซื่อสัตย์ และความคิดสร้างสรรค์ ภายใต้สภาพอุตสาหกรรมใหม่ ศักยภาพที่เฉลียวฉลาดของความเป็นมนุษย์ โดยเฉลี่ยมีการใช้ประโยชน์บางส่วน

3. จากข้อสมมติ 2 ประการที่แตกต่างกัน ทฤษฎี X เป็นการมองโลกในแง่ร้าย ไม่ยืดหยุ่น การควบคุมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บังคับบัญชาใช้ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชา ในทางตรงข้าม ทฤษฎี Y เป็นการมองโลกในแง่ดี ยืดหยุ่นได้ และเป็นกลไกที่มุ่งที่การควบคุมตนเองร่วมกับความต้องการส่วนตัว และความต้องการขององค์การ เป็นที่น่าสงสัยว่า แต่ละข้อสมมติจะมีผลกระทบต่อผู้บริหารที่จะแก้ปัญหาในหน้าที่และกิจกรรมในการจัดการ

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ มาสโลว์ได้อธิบายเรื่องแรงจูงใจว่าเป็นไปตามลำดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีความต้องการเป็น 7 ลำดับขั้น ดังนี้ (ปราณี งามสุด.2548 : 214-215)

ลำดับขั้นที่ 1 ความต้องการทางสรีระ (Physical or biological needs) คือความต้องการตอบสนองความหิวกระหาย ความเหนื่อย ความง่วง ความต้องการทางเพศ ความต้องการขับถ่าย ความต้องการมีกิจกรรมทางร่างกาย เช่น การเคลื่อนไหว การดมกลิ่น การฟัง การสัมผัสทางผิวหนัง และความต้องการสนองความสุขของประสาทสัมผัส

ลำดับขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety needs) คือความต้องการการคุ้มครองปกป้องรักษา ความอบอุ่นใจ ความปราศจากอันตราย และต้องการหลุดพ้นความกลัวกังวล

ลำดับขั้นที่ 3 ความต้องการความรัก ความเป็นเจ้าของ (love and belongingness) คือ ความอยากมีเพื่อน มีพวกพ้อง มีกลุ่ม มีครอบครัว และมีความรัก มีความผูกพันกับผู้อื่น ขั้นนี้จัดว่าเป็นความต้องการทางสังคม

ลำดับขั้นที่ 4 ความต้องการศักดิ์ศรี เกียรติ การยอมรับจากผู้อื่น (esteem needs) คือ ความอยากมีชื่อเสียง มีหน้ามีตา มีคนยกย่องเลื่อมใส มีความเด่นดัง และต้องการได้รับความรู้สึกที่ดีจากคนอื่น

ลำดับขั้นที่ 5 ความต้องการตระหนักรู้ เข้าใจสรรพสิ่ง (need to know and understand) คือ การอยากรู้ อยากรู้ เข้าใจ อยากรู้ความสามารถ อยากรู้ทักษะและประสบการณ์

ลำดับขั้นที่ 6 ความต้องการทางสุนทรีย์ ความดีงาม (aesthetic needs) ได้แก่

ความต้องการบรรลุด้านความดี ความงาม คุณธรรม และความละเอียดอ่อนทางจิตใจ

ลำดับขั้นที่ 7 ความต้องการได้ใช้ความสามารถสูงสุดแห่งตน หรือต้องการตระหนักในศักยภาพส่วนตน (self-actualization needs) ขั้นนี้ถือว่าเป็นความต้องการสูงสุดแห่งความเป็นมนุษย์

ความต้องการทั้ง 7 ลำดับขั้นตามแนวคิดของมาสโลว์ที่กล่าวมา มักพบว่าบุคคลจะกระทำการเพื่อสนองความต้องการลำดับแรกก่อน แล้วจึงดิ้นรนเพื่อสนองความต้องการถัดมาเป็นลำดับ

ทฤษฎีความต้องการประสพผลสำเร็จ ทฤษฎีนี้เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความต้องการเหมือนกัน แต่จะมีขนาดมากน้อยต่างกัน ความต้องการนั้นมี 3 ชนิด ดังนี้ (McClelland, 1961 : 100-10-110)

1. ความต้องการด้านอำนาจ (Need for Power) คือ ความต้องการที่อยากจะมีความอำนาจเหนือบุคคลอื่น และพยายามแสดงออกเพื่อมีอิทธิพลและอำนาจควบคุม มักแสวงหาตำแหน่งผู้นำเสมอ

2. ความต้องการมีสายสัมพันธ์ (Need for Affiliation : N.AFF) เป็นความต้องการที่จะสร้างความรัก ไม่ตรีจิต และความสัมพันธ์ระหว่างกัน และหวังว่าจะได้รับการมีน้ำใจตอบแทนจากคนอื่น

3. ความต้องการด้านความสำเร็จ (Need for Achievement : N.ACH) เป็นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานให้ได้ผลดีด้วยตนเอง บุคคลที่มีความต้องการด้านนี้จะต้องท้าทายและชอบเสี่ยง ชอบวิเคราะห์และประเมินปัญหา และจะสนใจความสำเร็จที่ได้ตั้งใจไว้เป็นสำคัญมากกว่า จะคำนึงถึงความล้มเหลวหากจะเกิดขึ้น

ทฤษฎีความต้องการสามประเภท (Trichotomy of Needs) ของแมคคิลแลนดแมคคิลแลนดและคณะ ได้ศึกษาถึงความต้องการของมนุษย์ ซึ่งคล้ายคลึงกับความต้องการของมนุษย์ และคล้ายคลึงกับความต้องการระดับสูงของมาสโลว์ เขาอธิบายว่า มนุษย์มีความต้องการ 3 ประเภท ดังนี้ (ราณี อธิชัยกุล.2535 : 197-200)

1. ความต้องการความสัมพันธ์ (Need for Relation) หมายถึง ความต้องการความรัก และการมีสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น หรือการได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน บุคคลประเภทนี้จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้ ก็ต้องได้รับการสนับสนุนจากพวกพ้อง แต่คนเหล่านี้มักไม่ก่อปัญหาความขัดแย้งแต่อย่างใด

2. ความต้องการอำนาจ (Need for Power) หมายถึง ความต้องการที่จะใช้อำนาจควบคุม หรือทำให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตามที่ตนต้องการ ซึ่งเป็นลักษณะที่ตรงกันข้ามกับประเภทแรก ความต้องการอำนาจแสดงถึงความปรารถนาที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น หรือมีอำนาจควบคุมสภาพแวดล้อมในการทำงาน

3. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) หมายถึง ความต้องการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีที่สุด ต้องการมีความภูมิใจในตัวเอง แข่งขันกับตัวเอง พยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ต้องการประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานที่ยากหรือท้าทายความสามารถ บุคคลที่มีความต้องการความสำเร็จมักจะเป็นคนมีเหตุ มีภาวะเสี่ยงในระดับที่เป็นไปได้ ทำงานเพื่องานโดยใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบ และทำงานเพื่อความสำเร็จมากกว่าผลตอบแทนของความสำเร็จ

กล่าวโดยสรุป แมคคิลแลนด์ ชี้ให้เห็นว่าแรงจูงใจในการทำงานของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การฝึกอบรมสามารถช่วยพัฒนาความต้องการความสำเร็จของมนุษย์ได้

ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) วรูม ได้เสนอ รูปแบบแรงจูงใจที่ไม่ใช่เฉพาะเจาะจงอยู่กับความต้องการของมนุษย์ ซึ่งเป็นรูปแบบแรงจูงใจภายใน เพราะวรูม มีความเชื่อว่าระดับผลผลิตของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ขึ้นอยู่กับแรงกดดันที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เป้าหมายที่บุคคลจะได้รับโดยเน้นจุดประสงค์และเป้าหมายที่พวกเขาต้องการ
2. ความสัมพันธ์ระหว่างการผลิต และเป้าหมายของแต่ละบุคคลที่ได้รับ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความเชื่อมั่นถึงสัมพันธภาพที่แน่นแฟ้น ระหว่างปริมาณและคุณภาพของผลผลิตที่ออกมา และการได้รับเป้าหมายที่ปรารถนา
3. บุคคลควรจะมีอิทธิพลต่อผลผลิตของเขา ถ้าเขามีความเชื่อว่าผลผลิตไม่มีอิทธิพลต่อพวกเขา ความพยายามที่จะผลิตอาจจะลดลง

กล่าวโดยสรุป วรูม ได้ชี้ให้เห็นว่าการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการของความคิด ซึ่งกระบวนการของความคิดอาจจะมาจากจิตสำนึก หรือจิตใต้สำนึกก็ได้

ทฤษฎี E.R.G. ของ เคลย์ตัน พี. อัลเดอร์เฟอร์ ทฤษฎีนี้ เคลย์ตัน พี. อัลเดอร์เฟอร์ ได้พัฒนาขึ้นโดยยึดถือพื้นฐานความรู้มาจากทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์โดยตรง และได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (Clayton P. Alderfer, 1972 : 507-532)

1. ความต้องการการอยู่รอด (E-Existence Needs) เป็นความต้องการด้าน

ร่างกาย ความปรารถนา สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย น้ำ เงินเดือน ผลประโยชน์เกื้อกูล และสภาพการทำงานที่ดี

2. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (R-Relatedness Needs) เป็นความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์ และดำรงรักษาความสัมพันธ์นั้นไว้กับบุคคลต่างๆ ในองค์กร เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา เพื่อนฝูง และสมาชิกครอบครัว เป็นต้น

3. ความต้องการด้านความก้าวหน้าและเจริญเติบโต (G-Growth Needs) ความต้องการชนิดนี้ เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงฐานะ สภาพและความก้าวหน้าของพนักงาน

สำนักงาน ป.ป.ส.(ทองอยู่ แก้วไทรอะ ; อ้างอิงจาก สำนักงาน ป.ป.ส.. 2537. เทคนิคและวิธีการถ่ายทอด. หน้า 75) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของแรงจูงใจ ไว้ดังนี้

1. เป็นตัวการที่ก่อให้เกิดพลังงานในพฤติกรรม เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของสังคม ฯลฯ สิ่งเร้าต่างๆ ดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่จูงใจให้เกิดพฤติกรรมได้ทั้งสิ้น ทั้งแรงจูงใจและแรงขับต่างก็เป็นแรงผลักดันที่ทำให้เกิดพฤติกรรมอย่างมีทิศทางและมีจุดมุ่งหมาย

2. เป็นสิ่งที่ต้องได้รับการเสริมแรง เช่น การให้รางวัลและการลงโทษ การแข่งขัน และการร่วมมือ เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้คนมีความพยายามปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น

3. เป็นสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้อินทรีย์ไม่หยุดนิ่ง กล่าวคือ บุคคลมีสมองส่วนหนึ่งที่เรียกว่า Reticular Activating System (RAS) เป็นตัวกลางที่ทำให้อินทรีย์เกิดการตื่นตัวได้โดยสิ่งเร้าต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก

คอตเลอร์ (Kotler, 1997:40) ได้กล่าวถึงระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการว่า ระดับความพึงพอใจ จะมีความสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่างผลงานที่รับรู้กับความคาดหวัง ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถรู้สึกถึงระดับความพึงพอใจ 3 ระดับดังนี้

1. ถ้าผลงานที่รับรู้ต่ำกว่าความคาดหวัง ผู้ใช้บริการจะเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจ
2. ถ้าผลงานที่รับรู้เท่ากับความคาดหวัง ผู้ใช้บริการจะเกิดความรู้สึกพึงพอใจ
3. ถ้าผลงานที่รับรู้สูงกว่าความคาดหวัง ผู้ใช้บริการจะเกิดความรู้สึกพึงพอใจอย่างมากหรือยินดี

สมพร สุทัศนีย์ (2541:134-136)ได้กล่าวถึง การนำทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ตามลำดับขั้นของมาสโลว์ มาใช้ในการเรียนการสอน คือ บรรยายภาคในห้องเรียนไม่รื้อนอบอ้าว

โปร่งสบาย อากาศถ่ายเท คำนึงถึงสภาพร่างกายของเด็กว่าได้รับอาหารเพียงพอหรือยัง จัดหาน้ำดื่ม อาหารว่าง หากมีการเจ็บป่วยให้พักผ่อนรับประทานยา ทำให้เด็กรู้สึกมั่นคงและปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ อาจจัดบรรยากาศเสริมได้ดังนี้ จัดบรรยากาศในห้องเรียนให้ผ่อนคลาย เด็กหายกังวล อย่าให้เกิดบรรยากาศเยาะเย้ยถากถาง ครูไม่ควรบังคับขู่เข็ญหรือเข้มงวดกวดขันจนเกินไป ไม่ควรให้เด็กทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเปรียบเทียบกับผู้อื่น จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จ เมื่อเด็กประสบความสำเร็จจะรู้สึกภาคภูมิใจและมีความรู้สึกรับผิดชอบเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) ไปในทางที่ดี

วิธีที่จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จมี 2 วิธี คือ

1. ให้เด็กเริ่มทำงานที่ง่ายไปหางานที่ค่อยๆ ยากขึ้นทีละน้อย
2. ให้เด็กตั้งเป้าหมายที่ไม่ยากและมีลักษณะท้าทาย เป้าหมายก็จะกระตุ้นให้เด็ก

ลงมือทำงานจนพบกับความสำเร็จ

นอกจากนั้น ครูควรแสดงการยอมรับเด็กไม่ว่าเด็กจะอยู่ในสภาพใด การเปิดโอกาสให้เด็กได้รับการยอมรับอีกวิธีหนึ่งก็คือ การให้ทำงานเป็นกลุ่ม

ธอร์นไดค์ (Thorndikes) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน สรุปกฎการเรียนรู้ที่สำคัญ 3 กฎ เรียกว่า กฎการเรียนรู้ที่สำคัญของธอร์นไดค์ (Thorndike's Major Laws of learning) ไว้ดังนี้ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2542: 104-106)

1. กฎแห่งความพึงพอใจ หรือ กฎแห่งผล (Law of Effect) ความว่า อินทรีย์จะทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและจะหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงพอใจ ธอร์นไดค์ได้เน้นถึงการใช้นวัตกรรมที่จะสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียน เช่น การชม การให้รางวัล เป็นต้น

2. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อผู้เรียนอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียนหรือพร้อมที่จะทำกิจกรรม ความพร้อมในที่นี้รวมความถึง ความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ สำหรับความพร้อมในการเรียนรู้ พอสรุปได้ดังนี้ คนเราเมื่อพร้อมที่จะทำอะไร แล้วลงมือทำ จึงจะเกิดผลดี คนเราเมื่อพร้อมที่จะทำอะไร แต่ไม่ได้ทำ จะเกิดความรำคาญใจ คนเราเมื่อไม่พร้อมที่จะทำอะไร แต่ถูกบังคับให้ทำ จะเกิดความไม่พอใจ

3. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) ประกอบด้วยกฎที่สำคัญ 2 ข้อ คือ กฎแห่งการใช้ (Law of use) พฤติกรรมใดที่อินทรีย์ได้มีการกระทำอยู่เสมอๆ หรือมีการฝึกฝนเป็นประจำ ไม่ได้ทิ้งช่วงไว้นาน อินทรีย์ย่อมจะเกิดทักษะ และกระทำพฤติกรรมนั้นได้ดี และ กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of Disuse) พฤติกรรมใดก็ตามที่อินทรีย์ทิ้งช่วงไว้นาน อินทรีย์ย่อมจะเกิดการลืมหรือกระทำพฤติกรรมนั้นไม่ดี

นอกจากนั้น ยังได้กล่าวถึงกฎย่อยอีก 5 ข้อ ดังนี้

1. กฎแห่งการตอบสนอง (Law of Multiple Responses) เมื่ออินทรีย์เผชิญกับปัญหาจะมีพฤติกรรมตอบสนองหลายๆ รูปแบบ แล้วในที่สุดจะเลือกการตอบสนองเพียงแบบเดียวที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างเป็นที่พอใจ

2. กฎแห่งทัศนคติและความเชื่อ (Law of Attitude Set or Disposition) อินทรีย์จะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ก็ต่อเมื่อได้กำหนดจุดมุ่งหมาย หรือต้องมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น จึงจะทำให้การแก้ปัญหาประสบความสำเร็จ เพราะทัศนคติจะเป็นตัวกำหนดแนวทางการเรียนรู้ และจะเป็นเครื่องตัดสินว่าอะไร คือความพอใจ และอะไรคือความไม่พอใจ

3. กฎการเลือกตอบสนอง (Law of Partial Activity) ถึงแม้การเรียนรู้ของอินทรีย์จะเกิดจากการลองผิดลองถูกก็ตาม แต่การลองผิดลองถูกของมนุษย์ก็จะอาศัยความคิด และสติปัญญามากกว่าสัตว์ ซึ่งคนเราจะเลือกใช้วิธีแก้ไขปัญหามาที่ตนคิดว่าจะแก้ไขได้ดีที่สุดก่อน และถ้าไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จึงจะเลือกตอบสนองด้วยวิธีอื่นต่อไป

4. กฎแห่งความคล้ายคลึงและเปรียบเทียบ (Law of Assimilation of Analogy) สถานการณ์หรือเรื่องราวบางส่วนที่คล้ายคลึงกัน ย่อมเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นโดยอาศัยแนวทางเดิมที่เคยใช้ได้ผลมาก่อน เพราะโดยปกติเมื่อคนเราเผชิญหน้ากับปัญหา ก็มักจะนำวิธีการแก้ไขปัญหามาที่ประสบความสำเร็จในครั้งก่อนๆ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อประยุกต์ใช้กับปัญหาที่พบต่อไป

5. กฎแห่งการถ่ายโยง (Law of Association Shifting) การเรียนรู้อย่างหนึ่งสามารถถ่ายโยงไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ ถ้าสิ่งที่เรียนรู้ใหม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เดิม เพราะคนเราจะเรียนรู้ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น ถ้าเรื่องราวหรือสถานการณ์นั้น สัมพันธ์กับสิ่งที่คุ้นเคยมาในอดีต

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 140 -150) ได้จำแนกแรงจูงใจออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจเพื่อความอยู่รอด (Survival Motives) เป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้คนเราสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ แรงจูงใจชนิดนี้มักจะสัมพันธ์กับสิ่งเบื้องต้นที่คนเราต้องการในชีวิต เช่น อาหาร น้ำ อากาศ การขับถ่าย

2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในสังคม อาจได้รับอิทธิพลโดยตรงจากสิ่งเร้าที่เป็นบุคคล หรือ จากวัตถุที่มองเห็นได้ จับต้องได้ หรือ มาจากภาวะทางสังคมที่มองไม่เห็นก็ได้ เช่น การมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น การเป็นผู้นำ การสร้างมิตร

3. แรงจูงใจเกี่ยวกับตนเอง (Self Motives) แรงจูงใจชนิดนี้ค่อนข้างจะซับซ้อนพอสมควร และเป็นสิ่งผลักดันให้คนเราพยายามปรับตัวไปในทางที่ดีขึ้น เช่น แรงจูงใจที่เกี่ยวกับ

ความสำเร็จในหน้าที่การงาน หรือ ความสำเร็จในชีวิต เป็นต้น

นอกจากนั้น ยังได้กล่าวถึง การนำทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ตามลำดับขั้นของมาสโลว์ มาใช้ในการเรียนการสอน คือ ครูจะต้องพยายามดูแลช่วยให้เด็กได้รับความสบายทางร่างกายเป็นเบื้องต้น โดยเฉพาะสภาพของโรงเรียนและห้องเรียน กล่าวคือ เด็กจะต้องมีอาหารรับประทานครบทุกมื้อ มีน้ำดื่มที่สะอาด มีอาหารว่างรับประทานตอนพัก สภาพของห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทไม่ร้อนอบอ้าว จัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เด็กรู้สึกความปลอดภัย และมีความมั่นใจในตัวครู เป็นบรรยากาศของการประนีประนอม ไม่ตึงเครียด ไม่อึดอัด และไม่มีคำพูดที่เยาะเย้ยถากถางจากครู หรือเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ครูควรจำชื่อนักเรียนในชั้นให้ได้ และเรียกชื่อของนักเรียนในชั้นได้ถูกต้อง หาเวลาสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษ เมื่อนักเรียนในชั้นเจ็บป่วย ครูควรให้เพื่อนนักเรียนในชั้นแสดงความห่วงใย เอื้ออาทร โดยไต่ถาม หรือแสดงออกด้วยวิธีที่เหมาะสม ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนในชั้นได้แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ เพื่อเด็กจะได้รู้สึกว่าตนมีคุณค่า และได้รับการยอมรับ เปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้าตามเป้าหมายที่เด็กแต่ละคนวางไว้ โดยมีครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ ครูควรให้โอกาสเด็กได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูไม่ควรเข้มงวดกวดขันกับเด็กมากเกินไป เพราะจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายทั้งตัวครูและชั้นเรียน ครูควรจัดหาประสบการณ์ที่จะช่วยเหลือให้เด็กเกิดความสำเร็จทั้งในเรื่องการเรียน ทั้งทางด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา เพื่อเด็กจะได้มีความรู้สึกในทางบวกต่อตนเองและสังคม

ส่วนวิธีการสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอน ครูควรดำเนินการ ดังนี้ ครูควรศึกษาความต้องการของเด็กแต่ละวัย และจัดเนื้อหาวิชาให้สนองความต้องการของเด็ก เนื้อหาที่สอนควรเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง และมีความหมายสำหรับเด็ก ก่อนเริ่มบทเรียน ครูควรมีวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อดึงดูดความสนใจ และบอกให้เด็กรับทราบถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียน ครูควรแนะนำให้เด็กเริ่มหัดวางเป้าหมายในการเรียนสำหรับตนเอง เพราะคนที่เรียนหรือทำงานอย่างมีเป้าหมาย จะกระทำด้วยความตั้งใจ ในบรรยากาศของการเรียนการสอน ควรมีการไต่ถาม มีการอภิปราย และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีการรับฟัง และทำความเข้าใจ ตลอดจนมีการยอมรับซึ่งกันและกัน ใช้วิธีการเสริมแรง (Reinforcement) ตามความเหมาะสม และตามความจำเป็น เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และบางครั้งอาจลบพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งนี้เพราะ รางวัล คำชมเชย รอยยิ้ม การพยักหน้า การให้ความสนใจ นับว่าเป็นตัวเสริมแรงที่มีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างมาก ใช้การทดสอบ (Test) การทดสอบจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กเอาใจใส่ต่อบทเรียน และมีความตื่นตัวในการเรียนอยู่ตลอดเวลา ให้ทราบผลการทดสอบอย่างทันท่วงที การให้เด็กทราบผลการทดสอบอย่างทันท่วงทีว่าสิ่งที่ตนได้เรียนรู้นั้นมีความ

เข้าใจถ่องแท้เพียงใด มีสิ่งใดที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้เด็กต้องเอาใจใส่ ติดตามเนื้อหาวิชาอยู่ตลอดเวลา การพานักเรียนออกไปทัศนศึกษา หรือการเชิญวิทยากร ภายนอกมาให้ความรู้ จะเป็นแนวทางหนึ่งที่กระตุ้นความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี การสอน หรือการมอบหมายกิจกรรมให้เด็กปฏิบัติและติดตามผลจนเด็กทำงานนั้นสำเร็จ นับว่าเป็นสิ่ง สำคัญสำหรับการเรียนการสอนของครู เพราะความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับเด็กในครั้งหนึ่งจะเป็นแรง กระตุ้นให้เด็กเกิดกำลังใจที่จะเรียนรู้ในคราวต่อไป

สมชาติ กิจยรรยง (2543 : 36) กล่าวว่า การพัฒนาระบบการให้บริการ ทุญแจ 8 ดอกในการสร้างความพึงพอใจสูงสุดสรุป ได้ดังนี้ เข้าใจในความต้องการของลูกค้า มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ความมีมารยาท ความรับผิดชอบ ความสามารถรอบรู้ ความ น่าเชื่อถือ ความน่าไว้วางใจ การมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี

ดุนิน (วิวรรยา ขอนยาง 2545:29 ; อ้างอิงจาก Durin.1997: 228-230) ได้แบ่ง ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. ระดับที่ 1 ความพึงพอใจขั้นพื้นฐาน (Basic Needs Satisfied) เป็นความ พึงพอใจที่ผู้ใช้บริการได้รับการดูแลและปฏิบัติขั้นพื้นฐาน (Common Treatment)
2. ระดับที่ 2 ความพึงพอใจที่คาดหวัง (Expectation Satisfied) เป็นความ พึงพอใจที่ผู้ใช้บริการได้รับการดูแล และปฏิบัติอย่างมิตรภาพ (Friendly Services)
3. ระดับที่ 3 ความพึงพอใจพิเศษ (Extra Satisfied) เป็นความพึงพอใจ ที่ผู้ใช้บริการได้รับการดูแลและปฏิบัติเป็นอย่างดี (True Appreciation)
4. ระดับที่ 4 ความปิติยินดี (Customer Delight) เป็นความพึงพอใจที่ผู้ใช้บริการ ได้รับการดูแล และปฏิบัติเป็นอย่างดีที่สุดเหมือนความคาดหวัง (World Class Experience)

3.3 ความพึงพอใจด้านครูผู้สอน

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541: 3-4) ได้จัดทำดัชนีการเรียนการสอน เกี่ยวกับตัวบ่งชี้การสอนของครู ดังนี้

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้าใจ และเสริมแรงให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้
3. ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่าง ทัวถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์

5. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มพร้อมทั้งสังเกตส่วนดี และปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน

6. ครูใช้สื่อการสอนที่ฝึกคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
7. ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
8. ครูฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
9. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ชนาธิป พรกุล (2544: 6-34) คุณสมบัติของครูที่พึงปรารถนา และเป็นที่คาดหวังของสังคมไทย ได้แก่ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลุ่มลึก ติดตามความก้าวหน้าในเทคนิควิธีสอนตลอดเวลา เป็นแบบอย่างในการคิดทำ (Role modeling) เป็นนักจิตวิทยาการเรียนรู้ เป็นนักเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

กิจกรรมการเรียนการสอนของครู ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม ครูต้องมีความเป็นกันเอง เห็นอกเห็นใจผู้เรียน พูดน้อยเป็นเพียงผู้ประสานงาน ไม่ชี้นำหรือโน้มแนวความคิดของผู้เรียน ให้กำลังใจ กระตุ้นให้ทำงานและแสดงออก สนับสนุนให้คิดวิเคราะห์ สรุปผล และประเมินผลการเรียนรู้

ธารรงค์ อุดมไพจิตรกุล (2544:9-11) ได้กล่าวถึงลักษณะครูที่ดี 5 ประการ คือ

1. เป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีการค้นคว้าหาความรู้ และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อยู่เสมอ
2. มีความสามารถในการสอนดี สามารถใช้ภาษาได้ดี มีเทคนิคในการโน้มน้าวจิตใจคน และสามารถประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างได้
3. สุขภาพจิตดี รวมทั้งรู้จักรักษาอารมณ์ให้มั่นคง
4. ประพฤติดี ซื่อสัตย์ เที่ยงธรรม มีเมตตา ขยัน อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
5. มีน้ำใจประชาธิปไตย มีเหตุผล กล้าพูดกล้าทำ เคารพความจริง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

นอกจากนั้น ยังได้กล่าวถึงลักษณะอาจารย์ในอุดมคติของนิสิตปริญญาตรีตามลำดับที่พึงปรารถนามากที่สุด 5 ลำดับ คือ มีการเตรียมการสอนที่ดี มีความปรารถนาดีต่อนิสิต ทั้งในและนอกห้องเรียน มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย กว้างขวาง และถูกต้อง ใช้ตัวอย่างข้อเปรียบเทียบและความจริงในการอธิบายได้อย่างเหมาะสม บรรยายเรื่องที่เกี่ยวข้องแม้จะอยู่นอกเหนือจากเนื้อหา และยังสรุปต่อว่า ลักษณะครู-อาจารย์ที่ดีที่จะไปสร้างคนเก่ง คนดีให้กับสังคมจะต้องมีความรู้แตกฉาน สอนดี มีความปรารถนาดีต่อนักเรียน โดยฝึกฝนให้แตกฉาน สุจริตซื่อตรง ตั้งใจดีและรักอาชีพ มีเมตตากรุณา และวุฒิภาวะ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

จิตใจดี ประพฤติดี และมีน้ำใจประชาธิปไตยและวิสัยทัศน์

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ(2545) กล่าวถึง คุณลักษณะของครู ได้แก่ การมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี จัดการเรียนการสอนได้ดี ดูแลเอาใจใส่นักเรียน

ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน ของผู้ประกอบวิชาชีพครู ไว้จำนวน 12 ข้อ ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.2548: 55)

1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
9. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
10. ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์
11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
12. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

จากการศึกษาเรื่องหลักสูตร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของครูที่ดี ประกอบกับมาตรฐานด้านครูผู้สอนของสถาบัน PADI แล้ว สรุปบทบาทของครูผู้สอนด้านน้ำที่จะสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นต่อตัวผู้เรียน ควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีความรู้จริงและเชี่ยวชาญเกี่ยวกับด้านการดำน้ำ
2. มีการเตรียมการสอนที่ดี
3. มีความสามารถในถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจ
4. การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน
5. มีความยุติธรรมต่อผู้เรียนทุกคน โดยไม่เลือกปฏิบัติ
6. เป็นทั้งครูและที่ปรึกษาด้านการดำน้ำแก่ผู้เรียน

3.4 ความพึงพอใจด้านการเรียนการสอน

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข ชนาธิป พรกุล (2544: 31-32 ; อ้างอิงจาก กิตยวดี บุญเชื้อ. 2540. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข. หน้า 32-84) ได้กล่าวถึงการเรียนที่มีความสุขว่ามีองค์ประกอบอยู่ 6 ประการ ได้แก่

1. เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจ และสมอง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และมีสิทธิ์ที่จะได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่อย่างมนุษย์คนหนึ่ง
2. ครูให้ความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง ครูให้ความสนใจใส่ทุกคนเท่าเทียมกัน มีความยุติธรรม สม่่าเสมอ อารมณ์มั่นคง สดชื่นแจ่มใส วางตนเป็นแบบอย่างที่ดี เสียสละและอดทน
3. เด็กเกิดความรัก และภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ทุกเวลา เห็นคุณค่าของชีวิตและความเป็นมนุษย์ของตน ยอมรับจุดดีจุดด้อยของตนเอง รู้วิธีปรับตนเองให้อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างๆ โดยไม่เสียสุขภาพจิต
4. เด็กแต่ละคนมีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจเพื่อที่จะได้ค้นหาความสามารถของตนเองที่ซ่อนเร้นรอการพัฒนา
5. บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเข้าใจให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ การเรียนไม่ซีดจางจำกัอยู่ภายในห้องเรียน การเรียนสัมพันธ์กับวิถีชีวิต
6. สิ่งที่เราเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เกิดประโยชน์และมีความหมายต่อตัวเขา

ส่วนการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น เกิดความสุขร่วมกันทั้งผู้เรียนและผู้สอน ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ บทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถของผู้เรียนแต่ละวัย เนื้อหาวิชามีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ วิธีเรียนสนุก ไม่น่าเบื่อ และตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียน การนำเสนอบทเรียนเป็นธรรมชาติ ไม่ยัดเยียดหรือกดดัน ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดในแนวต่างๆ รวมทั้งความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และความคิดเป็นระบบ มีกิจกรรมหลากหลาย สนุกชวนให้ผู้เรียนสนใจบทเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม แนวการเรียนรู้สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสัมผัสสรรพสิ่งรอบตัวโดยไม่จำกัดสถานที่ หรือเวลาในการเรียนรู้ สื่อที่ใช้ประกอบการเรียน เราใจให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงตามเป้าหมาย การประเมินผล เน้นการพัฒนาการของผู้เรียนในภาพรวมมากกว่าผลการเรียนทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองด้วย

จากการศึกษาหลักสูตร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะที่ดีของการจัดการเรียนการสอน ประกอบกับมาตรฐานด้านการเรียนการสอนของสถาบัน PADI แล้ว สรุปได้ว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนที่จะสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นต่อตัวผู้เรียน ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. รู้สึกมั่นใจว่าสามารถดำน้ำได้อย่างปลอดภัยกับคูหู (Buddy)
2. รู้สึกว่าหลังจากจบการเรียนรู้แล้วสามารถดำน้ำในสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ทุกแห่ง
3. รู้สึกรักที่จะเข้าร่วมและแสวงหากิจกรรมการดำน้ำอย่างต่อเนื่อง
4. รู้สึกรักและห่วงหาพันพวยการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ทะเล
5. บทเรียนสนุก จูงใจให้ติดตาม
6. ความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีการดำน้ำ
7. ผู้เรียนสามารถนำทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติได้จริงในการดำน้ำ
8. สื่อที่ใช้ประกอบการสอน เข้าใจให้เกิดการเรียนรู้และตรงตามเป้าหมาย
9. สภาพอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึก
10. ความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัยในขณะที่ทำการฝึก
11. บรรยากาศในการเรียนการสอน

3.5 ความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก

วิโรจน์ มงคลมณี (2539: 288) กล่าวว่า อาคารสถานที่ เป็นสิ่งที่โรงเรียนมีอยู่แล้ว เกือบสมบูรณ์หรือสมบูรณ์แล้ว เพียงแต่การเตรียมอาคารสถานที่ในที่นี้ หมายถึง การจัดเตรียมอาคารสถานที่เพื่อการใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการใช้หลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีอยู่หลายประการ คือ การจัดเตรียมห้องเรียน การจัดเตรียมห้องเรียนต้องจัดเตรียมให้มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และสอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตร การจัดเตรียมห้องอื่นๆ ถ้าโรงเรียนมีสถานที่เพียงพอ สามารถที่จะจัดกิจกรรมอื่นๆ ได้ ก็ควรจัดห้องต่างๆ ให้พร้อมทั้งสถานที่และอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ประกอบในการทำกิจกรรมในห้องนั้นๆ โดยทุกห้องต้องจัดเตรียมความพร้อมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ชีชวนให้สนใจทำกิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละห้อง

กรมวิชาการ (2544: 101) กล่าวถึง การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งดังต่อไปนี้ ความสะอาด ความปลอดภัย ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น ความสะดวกในการทำกิจกรรม ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น

ฯลฯ ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อ และเครื่องเล่น บรรยายภาคนั้น การเรียนรู้ การจัดที่เน้นและมุมประสบการณ์ต่างๆ

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2545) กล่าวถึงคุณลักษณะของโรงเรียน ว่า มีความสะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย มีวัสดุ อุปกรณ์และสถานที่สำหรับการเรียนการสอนเพียงพอ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ การคมนาคมสะดวก นอกจากนั้น ยังกล่าวถึง การบริหารหลักสูตร สถานศึกษา ในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องดำเนินการในสิ่งดังต่อไปนี้

1. การจัดเตรียมงบประมาณ
2. การจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน
3. การจัดเตรียมห้องบริการหลักสูตร
4. การจัดเตรียมบริการห้องสมุด
5. การจัดเตรียมเครื่องมือการวัดผลประเมินผล
6. การจัดเตรียมสถานที่ประกอบการเรียน
7. การจัดเตรียมคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตร
8. การอำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ

จากการศึกษาหลักสูตร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะที่ดีของสิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดสิ่งแวดล้อม ประกอบกับมาตรฐาน ด้านการเรียนการสอนของสถาบัน PADI แล้ว และอาคารสถานที่สิ่งอุปกรณ์ที่ทางชมรมกีฬาทาง น้ำฯ มีอยู่ สรุปได้ว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการแก่ผู้เรียน มีดังต่อไปนี้

1. ห้องเรียนภาคทฤษฎี
2. สภาพสระว่ายน้ำสำหรับฝึกปฏิบัติในสระ
3. ห้องพักผ่อน ห้องอาบน้ำ และเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย ห้องน้ำ ห้องส้วม
4. การบริการอาหารและเครื่องดื่มระหว่างเรียนภาคทฤษฎีและสระ
5. การบริการอาหารและเครื่องดื่มระหว่างออกสอบภาคทะเล
6. ความสะดวกในการเดินทางมาเรียนที่ราชบุรี
7. ความสะดวกในการเดินทางไปสอบภาคทะเล
8. การบริการที่พักระหว่างเรียนที่ราชบุรี
9. การบริการที่พักระหว่างออกสอบภาคทะเล

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

กรนิภา หลีกกุล (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการของสำนักงานบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานบัณฑิตศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักงานบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านบริการห้องสมุดอยู่ในระดับปานกลาง

พรรณพิมล ตรีมงคล (2545:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาภาคสมทบ ที่มีต่อการบริการวิชาการคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อ บริการวิชาการในแต่ละด้าน คือ บริการห้องสมุด บริการทะเบียนวัดผล บริการสื่อการเรียนการสอน และโดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาที่มีเพศต่างกันและมีอายุที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อบริการวิชาการในแต่ละด้าน และโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อบริการวิชาการในแต่ละด้าน และโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สมนึก วิเศษสมบัติ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสถาบันราชภัฏเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานรายด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านงานวิชาการ ด้านงานกิจการนักศึกษา และด้านอาคารสถานที่ และรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาที่มีเพศต่างกันและที่เรียนโปรแกรมวิชาต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน และโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษาที่ชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน และโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ด้านงานบริหาร นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจแตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ด้านงานวิชาการ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจแตกต่างกันกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ด้านกิจการนักศึกษา นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจ

แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ส่วนด้านอาคารสถานที่ไม่พบความแตกต่าง

จรรยา คำทิพย์ (2546-2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้านการสอบประมวลความรู้ ด้านการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ด้านการรับปริญญาและด้านบุคลากรในระดับมาก ในด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการสอบ ด้านแจ้งผลการเรียน และด้านการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ อยู่ในระดับปานกลาง อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจต่อการให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัย อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากความพึงพอใจสูงสุดไปหาต่ำสุดดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการสอบวิทยานิพนธ์ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดทำวิทยานิพนธ์ และด้านกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย ส่วนด้านสื่อการสอนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

บุญสม อนันต์เกษมสันต์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2549:ออนไลน์) ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาการจัดการงานบุคคล ตามโครงการความร่วมมือระหว่างกรมยุทธศึกษาทหารบก กับกรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาเบื้องต้นมีความพึงพอใจหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาการจัดการงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุดดังนี้คือ ด้านเจตคติ ด้านทักษะ และด้านความรู้ ผู้สำเร็จการศึกษากับผู้บังคับบัญชา มีความพึงพอใจหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธ ศักราช 2540 สาขาวิชาการจัดการงานบุคคล โดยภาพรวมแตกต่างกัน ผู้สำเร็จการศึกษาที่เคยเป็นทหารกองประจำการกับผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่เคยเป็นทหารกอง ประจำการมีความพึงพอใจหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาการจัดการงานบุคคล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ผู้สำเร็จการศึกษาที่จบชั้น ม. 6 ระบบการศึกษาปกติ ผู้สำเร็จการศึกษาที่จบชั้น ม. 6 ระบบการ ศึกษาออกโรงเรียนและผู้สำเร็จการศึกษาจบชั้น ปวช. มีความพึงพอใจเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาการจัดการงานบุคคล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

บุญส่ง มุสิกะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2549:ออนไลน์) ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของทหารกองประจำการต่อการจัดการศึกษาตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในฐานทัพเรือกรุงเทพ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของทหารกอง

ประจำการด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านวิธีเรียนโดยการพบกลุ่ม ด้านการจัดแผนการเรียน ด้านการประเมินผล ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านคุณสมบัติของครูประจำกลุ่ม และด้านการมีโอกาสเข้ารับการศึกษาขณะเป็นทหารกองประจำการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ถ้าพิจารณาอันดับสูงสุดของแต่ละด้านมีดังนี้ คือ การเห็นคุณค่าและธำรงไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรมอันดีงาม สื่อการเรียนทำให้เข้าใจมากขึ้น และความรู้สึกภูมิใจที่ทางราชการทหารให้โอกาสได้รับการศึกษา

สมาลี ศรีพุทธรินทร์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2549:ออนไลน์) ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอน ผู้บริหาร และกรรมการโรงเรียน ต่อการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพ ตามความต้องการของชุมชน ตามแผนปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร ปีการศึกษา 2539 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอน ผู้บริหาร และกรรมการโรงเรียน มีความคิดเห็น ต่อการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพ ตามความต้องการของชุมชน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อจำแนกเป็นชั้น พบว่า ครูผู้สอน ผู้บริหาร และกรรมการโรงเรียน มีความคิดเห็น ต่อการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพ ตามความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ทั้งชั้นวางแผนการพัฒนาหลักสูตร และชั้นดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็น ต่อการพัฒนาหลักสูตร วิชาชีพครู ตามความต้องการ ของชุมชนโดยส่วนรวมของครูผู้สอน ผู้บริหาร และกรรมการโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า มีความคิดเห็น ต่อการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพครู ตามความต้องการของชุมชน ไม่แตกต่างกัน

โสรัจจ์ วิสุทธิแพทย์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2549:ออนไลน์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรของผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สาขาศึกษาศาสตร์ – คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจมากในด้านความเหมาะสมด้านเนื้อหา ด้านประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการเรียนการสอน พึงพอใจปานกลางในด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาเห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ในเนื้อหาวิชาหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปไปใช้ปฏิบัติงานในระดับมาก นำความรู้ในเนื้อหาวิชาหมวดวิชาเฉพาะด้าน และความรู้ความสามารถพิเศษไปใช้ปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ส่วนความรู้ความสามารถในการทำงาน ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาเห็นว่า มีความรู้ความสามารถในการทำงานมาก

ไพฑูรย์ กันสิงห์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2549:ออนไลน์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้รับบริการในการให้บริการงานวิชาการของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ เพศ และชั้นปีต่างกัน มีระดับความ

พึงพอใจในการให้บริการงานวิชาการของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อยู่ในระดับปานกลาง นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ เพศต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการให้บริการงานวิชาการของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการให้บริการงานวิชาการของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ฟิลและไกส์ (Field ; & Giles. 1980:67-73) แห่งมหาวิทยาลัยเฮอเบิร์ตได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในคณะวิชาธุรกิจ เพื่อค้นหามิติของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ ต่อการจัดโปรแกรมการศึกษาและประสบการณ์การศึกษาในคณะวิชาชีพชั้นสูง ได้ค้นพบมิติของความพึงพอใจ 8 มิติ คือ ความพึงพอใจกับสิ่งเร้าด้านการสอนทางพุทธิปัญญา ความพึงพอใจกับการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของคณะ ความพึงพอใจกับความสัมพันธ์ด้านสังคมและการทำงานกับเพื่อน ความพึงพอใจกับสิ่งเร้าทางด้านพุทธิปัญญาของเพื่อน ความพึงพอใจกับความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ ความพึงพอใจกับการเลือกโปรแกรมได้อย่างเสรี ความพึงพอใจกับความก้าวหน้าทางการเรียนรายวิชาในหลักสูตร ความพึงพอใจกับการกำหนดกฎเกณฑ์ที่นิสิตพึงปฏิบัติ

อัลไฮเดอร์ (Alhaider. 1987:327-A) ได้ศึกษาทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาและคณะกรรมการนักศึกษาที่มีต่อการจัดบริการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยไฟซาล ประเทศซาอุดีอาระเบีย จำนวน 298 คน ผลจากการศึกษาพบว่า อาจารย์ นักศึกษา และคณะกรรมการนักศึกษาให้ความสำคัญของการบริการเกี่ยวกับการเข้ารับการศึกษา การลงทะเบียน การปฐมนิเทศ บริการอาหาร บริการสุขภาพ บริการที่พัก บริการให้คำปรึกษา และบริการแนะแนวในระดับสูง นอกจากนั้นยังพบว่า คุณภาพของบริการที่มหาวิทยาลัยจัดให้ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ส่วนใหญ่ยังไม่มี ความแน่นอนในการจัดบริการ

ทานิกูชิ (Taniguchi. 1996) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริการนักศึกษาและการสนองความต้องการสนับสนุนด้านวิชาการชาวมังโนมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ซาคราเมนโต พบว่ามหาวิทยาลัยได้ให้บริการและการสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านการเงิน การให้คำแนะนำ การติวนำมาเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง นักศึกษายังมีผลการเรียนทางวิชาการอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

วิกสตรอม (พรพนม จันท์แดง.2542:50 ; อ้างอิงจาก Wickstrom, 1971:1249-A) ได้วิจัย เพื่อหาระดับและสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานของครู และหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้กับ อายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับชั้นที่สอน

และตำแหน่งหน้าที่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 373 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยสหกาทูน (Saakatoon) โดยครูบอกถึงสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่ทำให้ครูเกิดความพึงพอใจสูงสุดอย่างแรก ได้แก่ ความรู้สึกประสบความสำเร็จ ลักษณะของงานที่ทำ ความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาและความรับผิดชอบ ส่วนสิ่งที่ทำให้ครูเกิดความไม่พอใจสูงสุดอย่างแรก ได้แก่ การไม่ประสบความสำเร็จ นโยบายและการบริหารสภาพการทำงาน และผลงานที่ตรงกันข้ามกับชีวิตส่วนตัว ตัวแปรอื่นๆ เช่น เพศและตำแหน่งหน้าที่ สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับองค์ประกอบของสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่ผ่านการเรียนด้านหลักสูตรเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2546 จนถึง สิ้นเดือนธันวาคม พ.ศ.2548 รวมทั้งสิ้นจำนวน 203 คน เป็นชาย จำนวน 94 คน และหญิงจำนวน 109 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970:608) จากนั้นจึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้ปีที่เข้ารับการศึกษเป็นชั้น แล้วจึงสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน โดยแยกเป็นปีที่เข้ารับการศึกษ ในปี พ.ศ.2546 จำนวน 83 คน ปี พ.ศ.2547 จำนวน 33 คน และปี พ.ศ.2548 จำนวน 20 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาและรวบรวมเอกสาร ข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ที่ผ่านการเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวางโครงสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหา ให้ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายและตามกรอบแนวคิดการวิจัย
4. แบบสอบถามเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ที่ผ่านการเรียนหลักสูตรด้านน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก ที่สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ
 - 4.1. ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และปีที่เข้ารับการศึกษ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ และเติมคำในช่องว่าง

4.2. ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง โดยแบ่งออกเป็นความพึงพอใจด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

4.3. ส่วนที่ 3 เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อนำข้อมูลมาสรุปเป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อใช้ประโยชน์ในการแก้ไขและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

5. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

5.1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5.2. ดร.ราชนันท์ บุญธิมา อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5.3. นายราชนันท์ มัลลียงษ์ ผู้อำนวยการหลักสูตรดำน้ำ (Course Director) ของสถาบัน PADI (Professional Association of Diving Instructor) ประจำประเทศไทย

5.4. นายศรัณ กิตติวัฒน์กุล ผู้อำนวยการหลักสูตรดำน้ำ (Course Director) ของสถาบัน PADI (Professional Association of Diving Instructor) ประจำประเทศไทย และประธานมูลนิธิเพื่อทะเล (For Sea Foundation)

5.5. นายพลัง ยิ้มพานิชย์ ผู้อำนวยการหลักสูตรดำน้ำ (Course Director) ของสถาบัน NAUI (National Association of Underwater Instructor) และสถาบัน SSI (Scuba School International) ประจำประเทศไทย

6. นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม เช่น การใช้คำการเขียนข้อคำถามให้ชัดเจน โดยอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เป็นผู้ให้คำปรึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์สำหรับการวิจัย จึงใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตต่อเจ้ากรมการทหารช่าง/ผู้อำนวยการศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง ขออนุมัติทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก

2. หลังจากอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยขอความร่วมมือไปยัง ประธานชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง ขอรายชื่อและที่อยู่ของผู้ที่ผ่านการเรียนหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น ตั้งแต่ต้นเดือนมกราคม พ.ศ.2546 ถึง สิ้นเดือนธันวาคม พ.ศ.2548 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปสอบถามกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ด้วยตนเอง แต่หากกลุ่มเป้าหมายใดไม่สะดวก ใช้การส่ง

แบบสอบถามทางไปรษณีย์ แทน

3. ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 136 คน ได้ข้อมูลกลับคืนมาจำนวน 122 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.70

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ตรวจแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนก่อนนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. แบบสอบถามส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ทำการหาค่าความถี่ และร้อยละ

3. แบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตร ดำเนินเบื้องต้น จากการตรวจให้คะแนน ดังนี้ พอใจมากที่สุด 5 คะแนน พอใจมาก 4 คะแนน พอใจปานกลาง 3 คะแนน พอใจน้อย 2 คะแนน พอใจน้อยที่สุด 1 คะแนน

4. จากข้อ 3 ผู้วิจัยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายความว่า พอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายความว่า พอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายความว่า พอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายความว่า พอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายความว่า พอใจน้อยที่สุด

5. แบบสอบถามส่วนที่ 3 เป็นแบบคำถามปลายเปิด ที่ผู้เรียนได้เขียนข้อเสนอแนะ ที่มีต่อหลักสูตรดำเนินเบื้องต้น เอาไว้ นำมาทำการเรียบเรียงอยู่ในหัวข้อที่ใกล้เคียงกัน และจัดเรียงไว้ตามความถี่

6. การทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ ดังนี้

6.1. สมมติฐาน ผู้เรียนที่มีเพศ และระดับการศึกษา ต่างกัน ใช้ t-test ในการวิเคราะห์

6.2. สมมติฐาน ผู้เรียนที่มีอายุ รายได้ อาชีพ และปีการศึกษาที่เข้าเรียน ต่างกัน ใช้ One-way ANOVA ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

2.1 t – test ใช้ทดสอบสมมติฐาน ผู้เรียนจำแนกตาม เพศ และระดับการศึกษา

2.2 One-way ANOVA ใช้ทดสอบสมมติฐาน ผู้เรียนจำแนกตาม อายุ รายได้ อาชีพ และปีที่เข้ารับการศึกษ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้ที่ผ่านการเรียนหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง จำนวน 136 คน ได้ข้อมูลกลับคืนมา จำนวน 122 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.70 และขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดเป็นสัญลักษณ์ และความหมายดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	หมายถึง	จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง
X	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ใน F – distribution
df	หมายถึง	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
t	หมายถึง	ค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนสองกลุ่ม
p	หมายถึง	ค่าเปรียบเทียบเพื่อดูความแตกต่างระหว่างกลุ่มว่ามีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ทำการวิเคราะห์ผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า และนำเสนอเป็นขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้นจาก ชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก ในภาพรวม และรายด้าน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้นจาก
ชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก ในภาพรวม และรายด้าน จำแนกตาม
เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ ระดับการศึกษา และปี พ.ศ.ที่เข้ารับการศึกษ

ตอนที่ 4 จากข้อเสนอแนะของผู้เรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้เรียน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง
ในการศึกษาวิจัย โดยนำเสนอในรูปของตารางพร้อมคำอธิบาย ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้เรียน จำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ ระดับ
การศึกษา และปีที่เข้ารับการศึกษ

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	56	45.9
หญิง	66	54.1
รวม	122	100
อายุ		
10-15 ปี	10	8.2
16-25 ปี	37	30.3
26-40 ปี	64	52.5
มากกว่า 40 ปี	11	9.0
รวม	122	100
รายได้ต่อเดือน		
10,000 บาทหรือน้อยกว่า	33	27.0
10,001 - 20,000 บาท	42	34.4
20,001 - 30,000 บาท	28	23.0
30,001 บาทขึ้นไป	19	15.6
รวม	122	100
อาชีพ		
นักเรียน นักศึกษา	26	21.3
ข้าราชการ	26	21.3
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	17	13.9

ตาราง 1 (ต่อ)

บริษัทเอกชน	34	27.9
ธุรกิจส่วนตัว	19	15.6
รวม	122	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	35	28.7
ปริญญาตรีและสูงกว่า	87	71.3
รวม	122	100
ปีที่เข้ารับการศึกษ		
พ.ศ.2546	74	60.7
พ.ศ.2547	30	24.6
พ.ศ.2548	18	14.7
รวม	122	100

จากตาราง 1 พบว่าข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสามารถจำแนกได้ดังนี้

1. ด้านเพศ ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 54.1 เป็นชายจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 45.9
2. ด้านอายุ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาได้แก่ ผู้เรียนที่มีอายุระหว่าง 16-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.3 และผู้เรียนที่มีจำนวนน้อยที่สุดได้แก่ ผู้เรียนที่มีอายุ 10-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.2
3. ด้านรายได้ต่อเดือน ผู้เรียนส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.4 รองลงมาได้แก่ผู้เรียนที่มีรายได้ระหว่าง 10,000 บาทลงมา คิดเป็นร้อยละ 27.0
4. ด้านอาชีพ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีอาชีพทำงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 27.9 รองลงมาได้แก่อาชีพข้าราชการ และผู้ที่ยังเป็นนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.3
5. ด้านระดับการศึกษา ผู้เรียนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 71.3
6. ด้านปีที่เข้ารับการศึกษ ผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษ ปี พ.ศ.2546 คิดเป็นร้อยละ 60.7 ปี พ.ศ.2547 คิดเป็นร้อยละ 24.6 และ ปี พ.ศ.2548 คิดเป็นร้อยละ 14.8

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้นจาก ชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก ในภาพรวม และรายด้าน

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น โดยภาพรวมและรายด้าน ดังแสดงไว้ในตาราง 2-5 พร้อมคำอธิบาย

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก โดยภาพรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น	ระดับความพึงพอใจ		
	X	S.D.	ระดับ
1. ด้านครูผู้สอน	4.30	0.39	มาก
2. ด้านการเรียนการสอน	4.15	0.35	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.11	0.48	มาก
รวม	4.18	0.33	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้นโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($X=4.18$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านครูผู้สอน ($X=4.30$) ด้านการเรียนการสอน ($X=4.15$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($X=4.11$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ
หลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก
ด้านครูผู้สอน

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น	ระดับความพึงพอใจ		
	X	S.D.	ระดับ
ด้านครูผู้สอน			
1. ความรู้ของครูเรื่องการสอนดำเนินาเบื้องต้น	4.38	0.73	มาก
2. การแนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องการ ดำเนินาของครูผู้สอน	4.36	0.61	มาก
3. ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของ ครูผู้สอนในด้านการดำเนินา	4.39	0.67	มาก
4. ความสามารถของครูผู้สอนในการถ่ายทอด ความรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจ	4.45	0.61	มาก
5. การมีมนุษยสัมพันธ์ของครูผู้สอนกับผู้เรียน ตลอดเวลาที่เรียนหลักสูตรนี้	4.50	0.68	มากที่สุด
6. การยอมรับฟังความคิดเห็นและการตอบข้อ ซักถามของผู้เรียน	4.27	0.76	มาก
7. ความสามารถในการใช้สื่อการสอนและ เทคโนโลยีมาประกอบการสอน	4.04	0.74	มาก
8. การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	4.23	0.70	มาก
9. การให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนอย่างเท่าเทียม กัน	4.28	0.68	มาก
10. การใช้เวลาแก่ผู้เรียนเพิ่มเติมนอกจากเวลา ที่กำหนด	4.08	0.75	มาก
รวม	4.30	0.39	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น
ด้านครูผู้สอน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($X=4.30$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ใน
ในระดับมาก ยกเว้น หัวข้อ การมีมนุษยสัมพันธ์ของครูผู้สอนกับผู้เรียนตลอดเวลาที่เรียนหลักสูตร
นี้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X=4.50$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ
หลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก
ด้านการเรียนการสอน

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น	ระดับความพึงพอใจ		
	X	S.D.	ระดับ
ด้านการเรียนการสอน			
1.การบอกวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและชี้แจง แผนการเรียนการสอนได้ชัดเจน	4.10	0.82	มาก
2.บทเรียนสนุก จูงใจให้ติดตาม	4.31	0.69	มาก
3.ความสอดคล้องกันของเนื้อหาภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ	4.20	0.71	มาก
4.การให้คำชมเชยและให้กำลังใจกับผู้เรียน	4.11	0.75	มาก
5.มีหนังสือ ตำราเรียน เอกสารประกอบการ เรียนอย่างเพียงพอ	3.88	0.80	มาก
6.อุปกรณ์ในการฝึก และศึกษา มีเพียงพอกับ จำนวนของผู้เรียน	4.11	0.74	มาก
7.เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึก ดำน้ำมีความทันสมัย	4.00	0.74	มาก
8.แผนการฝึกภาคปฏิบัติเหมาะสมกับผู้เรียน	4.09	0.64	มาก
9.บรรยากาศระหว่างการเรียนอบอุ่นและ เป็นกันเอง	4.32	0.73	มาก
10.การจัดลำดับขั้นตอนการเรียนการสอน	4.13	0.71	มาก
11.การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามเพิ่มเติม	4.32	0.63	มาก
12.สื่อเสริมการสอน เช่น แผ่นภาพคอมพิวเตอร์ วีดิทัศน์ มีความชัดเจน และเหมาะสมกับ การสอน	3.98	0.87	มาก
13.ความรู้สึกละเลยในความปลอดภัยขณะทำการฝึก ดำน้ำจริง	4.31	0.72	มาก
14. ความเหมาะสมของระยะเวลาที่หลักสูตร กำหนด	4.22	0.74	มาก
รวม	4.15	0.35	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรดำน้าเบื้องต้น ด้านการเรียนการสอน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($X=4.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ บรรยายภาพระหว่างการเรียนอบอุ่นและเป็นกันเองและการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามเพิ่มเติม ($X=4.32$) บทเรียนสนุก จูงใจให้ติดตามและความรู้สึกในความปลอดภัยในขณะที่ทำการฝึกดำน้าจริง ($X=4.31$) ความเหมาะสมของระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ($X=4.22$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ มีหนังสือ ตำราเรียน เอกสารประกอบการเรียนอย่างเพียงพอ ($X=3.88$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ
หลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น	ระดับความพึงพอใจ		
	X	S.D.	ระดับ
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
1.ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน	4.00	0.72	มาก
2.ความสะอาดและความใสของสระว่ายน้ำ สำหรับฝึกปฏิบัติ	4.14	0.81	มาก
3.ความสะอาดสบาย ของห้องอาบน้ำ	4.24	0.74	มาก
4.ห้องสุขามีความสะอาด และสะดวก	4.21	0.74	มาก
5.ความสะดวกจากการใช้บริการห้องเปลี่ยน เสื้อผ้า และตู้เก็บของ	4.16	0.77	มาก
6.ความสะดวกของการเดินทางมาเรียนที่ราชบุรี	4.00	0.79	มาก
7.ห้องพักผ่อนมีขนาดเพียงพอกับผู้เรียน	4.13	0.71	มาก
8.มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอใน ห้องพักผ่อน	4.03	0.75	มาก
9.ความสะอาดและการบริการของที่พักระหว่าง เรียนที่ราชบุรี	4.12	0.69	มาก
10.ความสะดวกของการเดินทางไปสอบ ภาคทะเล	4.04	0.67	มาก
รวม	4.11	0.48	มาก

จากตาราง 5 พบว่า พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($X=4.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความสะอาดสบาย ของห้องอาบน้ำ ($X=4.24$) ห้องสุขามีความสะอาด และสะดวก ($X=4.21$) ความสะดวกจากการใช้บริการห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า และตู้เก็บของ ($X=4.16$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนและความสะดวกของการเดินทางมาเรียนที่ราชบุรี ($X=4.00$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินเบื้องต้นจาก ชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก ในภาพรวม และรายด้าน จำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ ระดับการศึกษา และปี พ.ศ.ที่เข้ารับการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากีฬากรรมการทหารช่าง จำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ ระดับการศึกษา และปี พ.ศ.ที่เข้ารับการศึกษา ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Analysis of Varaince) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตั้งตาราง 6-15 ดังนี้

ตาราง 6 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินเบื้องต้น
จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก จำแนกตามเพศ

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำเนินเบื้องต้น	เพศ	ระดับความพึงพอใจ			
		X	S.D.	t	p
1. ด้านครูผู้สอน	ชาย	4.28	0.40	0.520	0.94
	หญิง	4.31	0.38		
2. ด้านการเรียนการสอน	ชาย	4.16	0.32	0.466	0.23
	หญิง	4.13	0.37		
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ชาย	4.14	0.48	0.700	0.89
	หญิง	4.08	0.47		
รวม	ชาย	4.19	0.34	0.291	0.696
	หญิง	4.18	0.33		

จากตาราง 6 พบว่า ผู้เรียนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำเนินเบื้องต้น โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดย ผู้เรียนเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ
หลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก
จำแนกตามอายุ

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น	อายุ	ระดับความพึงพอใจ		
		X	S.D.	ระดับ
1. ด้านครูผู้สอน	10-15 ปี	4.25	0.31	มาก
	16-25 ปี	4.36	0.31	มาก
	26-40 ปี	4.29	0.41	มาก
	มากกว่า 40 ปี	4.21	0.60	มาก
2. ด้านการเรียนการสอน	10-15 ปี	4.15	0.29	มาก
	16-25 ปี	4.16	0.33	มาก
	26-40 ปี	4.15	0.35	มาก
	มากกว่า 40 ปี	4.09	0.47	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	10-15 ปี	4.06	0.36	มาก
	16-25 ปี	4.11	0.52	มาก
	26-40 ปี	4.15	0.46	มาก
	มากกว่า 40 ปี	3.92	0.50	มาก
รวม	10-15 ปี	4.15	0.25	มาก
	16-25 ปี	4.21	0.32	มาก
	26-40 ปี	4.19	0.34	มาก
	มากกว่า 40 ปี	4.08	0.43	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ผู้เรียนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้เรียนอายุ 16-25 ปี ($X=4.21$) ผู้เรียนอายุ 26-40 ปี ($X=4.19$) ผู้เรียนอายุ 10-15 ปี ($X=4.15$) ผู้เรียนอายุ 40 ปีขึ้นไป ($X=4.08$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น
จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก จำแนกตามอายุ

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น	แหล่งความ แปรปรวน	SS.	df	MS	F	p
1. ด้านครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	0.246	3	0.082	0.518	0.671
	ภายในกลุ่ม	18.723	118	0.159		
	รวม	18.969	121			
2. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.039	3	0.013	0.103	0.958
	ภายในกลุ่ม	15.100	118	0.128		
	รวม	15.140	121			
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	0.503	3	0.168	0.718	0.543
	ภายในกลุ่ม	27.521	118	0.233		
	รวม	28.024	121			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.167	3	0.056	0.482	0.696
	ภายในกลุ่ม	13.617	118	0.115		
	รวม	13.784	121			

จากตาราง 8 พบว่า ผู้เรียนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ
หลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก
จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น	รายได้	ระดับความพึงพอใจ		
		X	S.D.	ระดับ
1. ด้านครูผู้สอน	10,000 บาท ลงมา	4.26	0.31	มาก
	10,001 - 20,000 บาท	4.29	0.39	มาก
	20,001 - 30,000 บาท	4.33	0.40	มาก
	30,001 บาทขึ้นไป	4.35	0.51	มาก
2. ด้านการเรียนการสอน	10,000 บาท ลงมา	4.11	0.33	มาก
	10,001 - 20,000 บาท	4.20	0.35	มาก
	20,001 - 30,000 บาท	4.15	0.37	มาก
	30,001 บาทขึ้นไป	4.12	0.36	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	10,000 บาท ลงมา	4.02	0.52	มาก
	10,001 - 20,000 บาท	4.18	0.43	มาก
	20,001 - 30,000 บาท	4.18	0.42	มาก
	30,001 บาทขึ้นไป	3.98	0.56	มาก
รวม	10,000 บาท ลงมา	4.13	0.33	มาก
	10,001 - 20,000 บาท	4.22	0.33	มาก
	20,001 - 30,000 บาท	4.22	0.31	มาก
	30,001 บาทขึ้นไป	4.15	0.38	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ผู้เรียนที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้เรียนที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาท เท่ากับ ผู้เรียนที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท ($X=4.22$) ผู้เรียนที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป ($X=4.15$) ผู้เรียนที่มีรายได้ 10,000 บาทลงมา ($X=4.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 10 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น
จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก จ้าแนกตามรายได้

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น	แหล่งความ แปรปรวน	SS.	df	MS	F	p
1. ด้านครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	0.147	3	0.049	0.307	0.820
	ภายในกลุ่ม	18.822	118	0.160		
	รวม	18.969	121			
2. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.176	3	0.059	0.462	0.709
	ภายในกลุ่ม	14.964	118	0.127		
	รวม	15.140	121			
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	0.920	3	0.307	1.335	0.266
	ภายในกลุ่ม	27.104	118	0.230		
	รวม	28.024	121			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.221	3	0.074	0.640	0.591
	ภายในกลุ่ม	13.563	118	0.115		
	รวม	13.784	121			

จากตาราง 10 พบว่า ผู้เรียนที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ
หลักสูตรดำน้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก
จำแนกตามอาชีพ

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำน้าเบื้องต้น	อาชีพ	ระดับความพึงพอใจ		
		X	S.D.	ระดับ
1. ด้านครูผู้สอน	นักเรียน นักศึกษา	4.28	0.29	มาก
	ข้าราชการ	4.30	0.38	มาก
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.28	0.47	มาก
	บริษัทเอกชน	4.30	0.40	มาก
	ธุรกิจส่วนตัว	4.34	0.45	มาก
2. ด้านการเรียนการสอน	นักเรียน นักศึกษา	4.15	0.28	มาก
	ข้าราชการ	4.17	0.35	มาก
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.08	0.38	มาก
	บริษัทเอกชน	4.22	0.38	มาก
	ธุรกิจส่วนตัว	4.06	0.35	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	นักเรียน นักศึกษา	4.06	0.46	มาก
	ข้าราชการ	4.17	0.48	มาก
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.07	0.44	มาก
	บริษัทเอกชน	4.15	0.48	มาก
	ธุรกิจส่วนตัว	4.05	0.56	มาก
รวม	นักเรียน นักศึกษา	4.16	0.28	มาก
	ข้าราชการ	4.21	0.36	มาก
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.14	0.36	มาก
	บริษัทเอกชน	4.22	0.34	มาก
	ธุรกิจส่วนตัว	4.15	0.35	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ผู้เรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำน้าเบื้องต้น โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ บริษัทเอกชน ($X=4.22$) ข้าราชการ ($X=4.21$) นักเรียน นักศึกษา ($X=4.16$) ธุรกิจส่วนตัว ($X=4.15$) พนักงานรัฐวิสาหกิจ ($X=4.14$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น
จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก จำแนกตามอาชีพ

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น	แหล่งความ แปรปรวน	SS.	df	MS	F	p
1. ด้านครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	0.046	4	0.012	0.072	0.990
	ภายในกลุ่ม	18.923	117	0.162		
	รวม	18.969	121			
2. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.417	4	0.104	0.829	0.509
	ภายในกลุ่ม	14.722	117	0.126		
	รวม	15.140	121			
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	0.289	4	0.072	0.305	0.874
	ภายในกลุ่ม	27.735	117	0.237		
	รวม	28.024	121			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.130	4	0.033	0.279	0.891
	ภายในกลุ่ม	13.653	117	0.117		
	รวม	13.784	121			

จากตาราง 12 พบว่า ผู้เรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น
จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก
จำแนกตามระดับการศึกษา

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น	ระดับการศึกษา	ระดับความพึงพอใจ			
		X	S.D.	t	p
1. ด้านครูผู้สอน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.29	0.33	0.108	0.408
	ปริญญาตรีและสูงกว่า	4.31	0.41		
2. ด้านการเรียนการสอน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.16	0.29	0.316	0.123
	ปริญญาตรีและสูงกว่า	4.14	0.37		
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.13	0.44	0.331	0.361
	ปริญญาตรีและสูงกว่า	4.10	0.49		
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.20	0.30	0.310	0.375
	ปริญญาตรีและสูงกว่า	4.18	0.35		

จากตาราง 13 พบว่า ผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ
หลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก
จำแนกตามปีที่เข้ารับการศึกษา

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น	ปีที่เข้ารับการศึกษา	ระดับความพึงพอใจ		
		X	S.D.	ระดับ
1. ด้านครูผู้สอน	พ.ศ.2546	4.34	0.40	มาก
	พ.ศ.2547	4.26	0.40	มาก
	พ.ศ.2548	4.20	0.33	มาก
2. ด้านการเรียนการสอน	พ.ศ.2546	4.17	0.36	มาก
	พ.ศ.2547	4.10	0.33	มาก
	พ.ศ.2548	4.16	0.37	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	พ.ศ.2546	4.14	0.49	มาก
	พ.ศ.2547	3.99	0.46	มาก
	พ.ศ.2548	4.18	0.40	มาก
รวม	พ.ศ.2546	4.21	0.35	มาก
	พ.ศ.2547	4.11	0.32	มาก
	พ.ศ.2548	4.18	0.28	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษาปี พ.ศ.ที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เข้ารับการศึกษาปี พ.ศ.2546 ($X=4.21$) เข้ารับการศึกษาปี พ.ศ.2548 ($X=4.18$) เข้ารับการศึกษาปี พ.ศ.2547 ($X=4.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น
จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก
จำแนกตามปีที่เข้ารับการศึษา

ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น	แหล่งความ แปรปรวน	SS.	df	MS	F	p
1. ด้านครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	0.358	2	0.179	1.144	0.322
	ภายในกลุ่ม	18.611	119	0.156		
	รวม	18.969	121			
2. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.115	2	0.057	0.455	0.636
	ภายในกลุ่ม	15.025	119	0.126		
	รวม	15.140	121			
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	0.580	2	0.290	1.258	0.288
	ภายในกลุ่ม	27.444	119	0.231		
	รวม	28.024	121			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.216	2	0.108	0.949	0.390
	ภายในกลุ่ม	13.567	119	0.114		
	รวม	13.784	121			

จากตาราง 15 พบว่า ผู้เรียนที่เข้ารับการศึษาปี พ.ศ.ที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียน
หลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของผู้เรียน จากแบบสอบถามปลายเปิด ใน 3 ด้าน ได้แก่
 ด้านครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 สรุปข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ตาราง 16 ความถี่ข้อเสนอแนะของผู้เรียนจากแบบสอบถาม

ลำดับ	รายการ	ความถี่
ด้านครูผู้สอน		
1	ครูมีความตั้งใจในการสอน	5
2	ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ลดอาการกลัวได้	4
3	มีความรู้ความสามารถในการสอนที่ดี และให้คำปรึกษากับนักเรียนได้ ดีมาก	3
4	มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการถ่ายทอด ได้อย่าง ดีเยี่ยม	3
5	มีบุคลิกและวิธีการสอนที่ดี ชวนใจ ผู้มาเรียนได้อย่างมาก	2
6	ดูแลผู้รับการฝึกอบรมอย่างใกล้ชิดและเหมาะสม	1
7	ทีมงานครูผู้ช่วยมีประสิทธิภาพ	1
8	มีครูหลายคนช่วยดูแลนักเรียนในด้านความปลอดภัย	1
ด้านการเรียนการสอน		
1	อุปกรณ์ดำน้ำใช้มาต่อเนื่องหลายรุ่น ควรปรับปรุง เช่น Mask สมุดจดบันทึก ดินสอที่เขียนได้น้ำ Log book	4
2	ระยะเวลาเรียนก็ถือว่าเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องเรียน	2
3	อยากให้เพิ่มวันฝึกในทะเลจริง อย่างน้อย 1 วันแล้วค่อยสอบอีก 1 วัน	1
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก		
1	ที่พัก สะอาดดี ชอบที่เรือนรถไฟ บรรยากาศดี	3
2	มีความพร้อมสำหรับสถานที่	3
3	เรื่องของห้องน้ำ ห้องแต่งกาย อยากให้ดูสะอาด เป็นระเบียบมากขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวก พอสมควร	2
4	ขอความกรุณาทำร่มบังแดดหรือแผ่นสแลนบริเวณที่จอดรถ และบริเวณ ริมสระก็จะเป็นการดี	1

ตาราง 16 (ต่อ)

อื่น ๆ		
1	รู้สึกภูมิใจและยินดีที่ตัดสินใจมาเข้ารับการฝึกอบรมกับ ชมรมกีฬาทางน้ำ	3
2	อยากให้จัดกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ทางอนุรักษ์ ทรัพยากรใต้ท้องทะเล อย่างต่อเนื่อง	1
3	อยากให้ชมรมฯ จัด ทริบดำนํ้า อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ทั้งระยะสั้น และระยะยาว	1
4	ควรประชาสัมพันธ์ และเปิดอบรมหลักสูตร ให้มาก ยิ่งขึ้นและต่อเนื่องโดยเน้นทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ ในวงการท่องเที่ยวและการกีฬา	1

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก โดยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และปีที่เข้ารับการการศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้นต่างกัน
2. ผู้เรียนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้นต่างกัน
3. ผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้นต่างกัน
4. ผู้เรียนที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้นต่างกัน
5. ผู้เรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้นต่างกัน
6. ผู้เรียนที่เข้าเรียนในปีการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้นต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ได้แก่ ผู้ที่ผ่านการเรียนดำนํ้าหลักสูตรเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง ตั้งแต่ต้นเดือนมกราคม พ.ศ.2546 จนถึงสิ้นเดือนธันวาคม พ.ศ.2548 จำนวน 203 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครซี่

และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970:608) จากนั้นจึงใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 122 คน โดยแยกเป็นปีที่เข้ารับการศึกษ ในปี พ.ศ.2546 จำนวน 74 คน ปี พ.ศ.2547 จำนวน 30 คน และปี พ.ศ.2548 จำนวน 18 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และปีที่เข้ารับการศึกษ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ และเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง โดยแบ่งออกเป็นความพึงพอใจ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินน้ำเบื้องต้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับผู้เรียน โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 136 ฉบับ ได้รับคืนมา 122 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.70

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) t-test และ One-way ANOVA

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สรุปได้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำเนินน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผู้เรียนที่มีเพศ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำเนินน้ำเบื้องต้น โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผู้เรียนที่มี อายุ รายได้ อาชีพ และปีที่เข้ารับการศึกษ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำเนินน้ำเบื้องต้น โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ในด้านข้อเสนอแนะ ผู้มีเรียนมีข้อเสนอแนะต่อการเรียนหลักสูตรดำเนินน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง สรุปได้ดังนี้

1. ด้านครูผู้สอน ครูมีความตั้งใจในการสอน ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ลดอาการ

กล่าวได้ มีความรู้ความสามารถในการสอนที่ดี และให้คำปรึกษากับนักเรียนได้ดีมาก

2. ด้านการเรียนการสอน ควรเพิ่มวันฝึกในภาคทะเลอีก 1 วันและค่อยสอบจริง ควรปรับปรุงอุปกรณ์ที่ใช้ฝึก เช่น หน้ากากดำน้ำ (Mask) เพราะใช้ฝึกมาหลายรุ่นแล้วเกิดการชำรุด รวมทั้งปรับปรุงรูปแบบของสมุดจดบันทึกการดำน้ำ (Log Book)

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจัดทำร่มบังแดดขณะที่ฝึกบนสระ และร่มเงาสำหรับที่จอดรถของผู้ที่มาเรียน เรื่องของห้องน้ำ ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า อยากให้ดูแลความสะอาด และจัดให้เป็นระเบียบมากขึ้นกว่านี้ ที่พัก สะอาดดี ชอบที่เรือรถไฟ บรรยากาศดี มีสิ่งอำนวยความสะดวกพอสมควร มีความพร้อมสำหรับสถานที่

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ อยากให้จัดกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ทางอนุรักษ์ทรัพยากรใต้ท้องทะเล อย่างต่อเนื่อง รู้สึกภูมิใจและยินดีที่ตัดสินใจมาเข้ารับการฝึกอบรมกับชมรมกีฬาทางน้ำ อยากให้ชมรมฯ จัด ทริบดำน้ำ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ทั้งระยะสั้น และระยะยาว ควรประชาสัมพันธ์ และเปิดอบรมหลักสูตร ให้มากยิ่งขึ้นและต่อเนื่องโดยเน้นทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ ในวงการท่องเที่ยวและการกีฬา

อภิปรายผล

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก ใน 3 ด้าน ได้แก่

1.1.ด้านครูผู้สอน ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง ด้านครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นใน หัวข้อ การมีมนุษยสัมพันธ์ของครูผู้สอนกับผู้เรียนตลอดเวลาที่เรียนหลักสูตรนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะครูผู้สอนได้รับการคัดเลือกขึ้นต้นจากหน่วยงานต้นสังกัด ส่งมาสมัครเป็นครู ต่อจากนั้นคณะกรรมการของชมรมกีฬาทางน้ำ จึงได้ประชุมพิจารณาคัดเลือกเพื่อมาทำหน้าที่ครูอีกครั้ง โดยเน้นในหัวข้อของการมีมนุษยสัมพันธ์เป็นสำคัญ เพราะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลพลเรือนที่เข้ามารับการเรียน และเน้นในหัวข้อความรู้ความสามารถในเป็นครูทหาร (การเรียนการสอน) ซึ่งสอดคล้องกับ ชนาธิป พรกุล (2544:6-34) ว่า ครูต้องเป็นนักจิตวิทยาการเรียนรูู้ และสอดคล้องกับ ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล (2544: 9-11) ที่กล่าวว่า หนึ่งในหัวข้อของลักษณะครูที่ดี คือ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสอนดี มีเทคนิคในการโน้มน้าวจิตใจ ส่วนในเรื่องความสามารถในการใช้สื่อ

การสอนและเทคโนโลยีมาประกอบการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำที่สุด สาเหตุนี้อาจเป็นเพราะ ชมรมกีฬาทางน้ำ ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อสื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการสอน เนื่องจากทางชมรมฯ ไม่มีงบประมาณจากส่วนราชการมารองรับ ชมรมฯ ต้องหางบประมาณในการจัดซื้อจัดหาเอง ไม่สามารถจะนำอุปกรณ์ที่เป็นสื่อและเทคโนโลยีที่เป็นของทางราชการมาใช้ในการเรียนการสอนได้ ซึ่งการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ดีนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ดังที่ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541:3-4) กล่าวไว้ว่า ครูต้องใช้สื่อการสอนที่ฝึกคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้ ส่วนในข้อของการให้เวลาเพิ่มเติมของครูผู้สอนนอกเหนือจากเวลาจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ที่มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ คงเป็นเหตุผลมาจากครูผู้สอนจำต้องยังต้องทำหน้าที่เป็นข้าราชการทหารซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในงานประจำไปด้วย เช่น การเข้าเวร ยาม หากมีการสอนในวันธรรมดา ก็จะสอนได้เฉพาะนอกเวลาราชการ เท่านั้น การให้เวลาเพิ่มเติมแก่นักเรียน นอกจากเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรจึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญ เหมือนกับว่าครูคอยดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2545) ที่กล่าวถึง คุณลักษณะของครู ว่า ครูต้องดูแลเอาใจใส่นักเรียน และนอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับมาตรฐานของ PADI เรื่อง ครูผู้สอนจำต้องเป็นทั้งครูและที่ปรึกษาด้านการดำน้ำที่ดีให้แก่ผู้เรียน (PADI. 2001: 2-3)

1.2. ด้านการเรียนการสอน ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง ด้านการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ลำดับแรก ข้อบรรยากาศระหว่างการเรียนอบอุ่นและเป็นกันเอง กับข้อการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ซึ่งอาจเป็นเพราะครูผู้สอนได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิชาสงครามจิตวิทยา และครูทหาร อยู่เป็นประจำเนื่องจากเป็นวิชาที่ทหารจะต้องเรียนรู้อยู่เสมอ ลำดับที่สอง ได้แก่ ข้อบทเรียนสนุก จูงใจให้ติดตาม กับข้อความรู้สึกลึกซึ้งในความปลอดภัย ในขณะที่ทำการฝึก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อาจเป็นเพราะครูทหารจะได้รับการอบรม ถ่ายทอด และปรับปรุง เรื่องเทคนิคการเป็นวิทยากรอยู่เสมอ เพราะต้องใช้ในการอบรมลูกเสือ เนตรนารี และบุคคลทั่วไปที่มาเข้าค่ายฝึกของทหาร ซึ่งมีอยู่เป็นประจำ ส่วนในข้อความปลอดภัยนั้น ทหารจะถูกปลูกฝังในการรักษาความปลอดภัยอยู่เสมอ ไม่ว่าจะทำการฝึกใดๆ ทั้งสิ้น และค่าเฉลี่ยที่อยู่ในลำดับที่ 3 คือ ข้อความเหมาะสมของระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด น่าจะเป็นเพราะว่าทางสถาบัน PADI ได้มีการทดลองและพิสูจน์มาแล้วว่าระยะเวลาขนาดนี้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมด หากมองดูแล้ว นับว่าสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี ของนักวิชาการหลายท่าน เช่น ในข้อบรรยากาศการเรียนการสอน นับว่าสอดคล้องกับศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการ

สอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541:3-4) ที่กล่าวไว้ว่า ครูต้องจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้าจิตใจ และเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วนในด้านบทเรียนสนุก จูงใจให้ติดตาม ก็จะสอดคล้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข ของ กิตยวดี บุญเชื้อ (2540: 32-84) ที่กล่าวถึง องค์ประกอบการเรียนประการหนึ่งว่า บทเรียนต้องสนุก แปลกใหม่ และจูงใจให้ติดตาม ส่วนด้านความรู้สึกลงใจในความปลอดภัยในขณะที่ทำการฝึกดำเนินกิจกรรม สอดคล้องกับ สมพร สุทัศนีย์ (2541:134-136) ซึ่งได้เสนอการนำทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ตามลำดับขั้นของมาสโลว์ ไปใช้ในการเรียนการสอน ว่า ต้องทำให้ได้ความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ข้อการมีหนังสือ ตำราเรียน เอกสารประกอบการเรียนอย่างเพียงพอ อาจเป็นเพราะชมรมกีฬาทางน้ำ เป็นองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร และต้องการลดราคาค่าใช้จ่ายในเรียนหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น ลงให้น้อยที่สุด ดังนั้นหากต้องมีการจัดซื้อจัดหา หนังสือ เอกสาร ตำราเรียน ให้แก่ผู้เรียนแล้ว จะเป็นการเพิ่มภาระด้านค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้เรียนโดยตรง เพราะหนังสือ ตำราเรียน และเอกสารประกอบการเรียนจะต้องซื้อจากสถาบัน PADI โดยตรงเท่านั้น ห้ามนำมาคัดลอกถ่ายสำเนา เพื่อแจกจ่ายเป็นอันขาด

1.3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความสะดวกสบาย ของห้องอาบน้ำ อันดับต่อมาคือ ห้องสุขาที่มีความสะอาด และสะดวก และอันดับที่ 3 คือ ความสะดวกจากการใช้บริการห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า และตู้เก็บของ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจทั้ง 3 ข้อที่กล่าวมานั้น อาจเป็นเพราะสระว่ายน้ำ 50 เมตร ซึ่งใช้เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรดำน้ำภาคทฤษฎี และฝึกปฏิบัติในสระนั้น ถูกออกแบบมาเพื่อใช้เป็นสระว่ายน้ำมาตรฐานสำหรับการแข่งขันกีฬาว่ายน้ำในระดับสากล จึงทำให้มี อาคาร สถานที่ สิ่งอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างครบครัน มีความพร้อมอยู่ในตัว สำหรับให้บริการขั้นพื้นฐานแก่ผู้เรียนดำน้ำ จึงทำให้ผู้เรียนดำน้ำมีความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมาก สอดคล้องกับ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 140-150) ที่กล่าวถึงเรื่อง การตอบสนองแรงจูงใจเพื่อการอยู่รอดนั้น สัมพันธ์กับสิ่งเบื้องต้นที่มนุษย์ต้องการในชีวิต คือ อาหาร น้ำ อากาศ การขับถ่าย และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน กับ ความสะดวกของการเดินทางมาเรียนที่ราชบุรี ซึ่งในสองข้อสุดท้ายนี้ อาจเป็นเพราะห้องที่ใช้เป็นห้องเรียนภาคทฤษฎีนั้น เป็นห้องขนาดเล็กที่สร้างไว้ตามแบบแปลนของสระ มุงประสงค์เพื่อใช้เป็นห้อง

รับรองทั่วไป ไม่ได้ถูกออกแบบมาไว้สำหรับจัดเรียนการสอน ห้องนี้บรรจุผู้เรียนได้ไม่เกิน 6 คน แต่ในบางครั้ง ผู้เรียนมาเรียนพร้อมกัน 8-10 คน จึงก่อให้เกิดความแออัดในห้องเรียน ส่วนข้อความสะดก ในการเดินทางมาเรียนที่ราชบุรี ที่มีค่าเฉลี่ยน้อย อาจเป็นเพราะว่า การผ่านเข้า-ออก ภายใน ค่ายบุรฉัตร ซึ่งเป็นค่ายทหารและเป็นสถานที่เรียนจำนนัน ต้องผ่านการตรวจและการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวดจากกองรักษาการณ์ จึงอาจส่งผลให้เกิดความไม่สะดวกต่อผู้เรียนได้บ้าง ในการผ่านเข้า-ออก ในบริเวณค่ายฯ

2. ผลการเปรียบเทียบ ผู้เรียนที่มี เพศ ต่างกัน ปรากฏว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำนน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะเนื่องจากการเรียนการสอน ครูทุกคนจะต้องให้ความยุติธรรม มีความเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าผู้เรียนจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ หรือ เพศหญิง เพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ กันสิงห์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2549:ออนไลน์) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้รับบริการในการให้บริการงานวิชาการของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ที่มีเพศต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการให้บริการงานวิชาการของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบ ผู้เรียนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน ปรากฏว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำนน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะในการเรียนการสอน บางครั้งครูผู้สอนต้องใช้ภาษาอังกฤษประกอบการสอนเนื่องจากเป็นคำทับศัพท์ อาจทำให้ผู้ที่จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีเกิดความไม่เข้าใจอยู่บ้าง แต่ครูทุกคนก็พยายามที่จะอธิบายและแปลเป็นภาษาไทยให้เข้าใจได้ง่ายๆ เสมอ จึงทำให้ผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ที่ไม่ค่อยสนทัดภาษาอังกฤษ มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ บุญสม อนันต์เกษมสันต์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2549:ออนไลน์) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาการจัดการงานบุคคล ตามโครงการความร่วมมือระหว่างกรมยุทธศึกษาทหารบก กับกรมอาชีวศึกษา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาที่จบชั้น ม. 6 ระบบการศึกษาปกติ ผู้สำเร็จการศึกษาที่จบชั้น ม. 6 ระบบการ ศึกษาออกโรงเรียนและผู้สำเร็จการศึกษาจบชั้น ปวช. มีความพึงพอใจเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาการจัดการงานบุคคล โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบ ผู้เรียนที่มีอายุต่างกัน ปรากฏว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรดำนน้ำเบื้องต้น โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะหลักสูตรและ

แผนการเรียนการสอนตามที่สถาบัน PADI กำหนดไว้ สามารถใช้สอนได้กับผู้เรียนทุกระดับที่แตกต่างกันไป ซึ่งหากผู้เรียนมีระดับที่ต่างกันมาก ครูจะเน้นการเรียนการสอนนอกเวลาเป็นรายบุคคลเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความเข้าใจ สอดคล้องกับ พรรณพิมล ตรีมงคล (2545:บทคัดย่อ) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาภาคสมทบ ที่มีต่อการบริการวิชาการคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการวิชาการในแต่ละด้าน และโดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบ ผู้เรียนที่มี รายได้และ อาชีพต่างกัน ปรากฏว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้เรียนได้เตรียมเก็บเงินค่าเรียนล่วงหน้าไว้ล่วงหน้าแล้ว และค่าเรียนด้านที่ชมรมฯ ราคาถูกกว่าภาคเอกชน เนื่องจากเป็นองค์กรของทางราชการ ไม่ได้หวังผลกำไร จึงไม่มีผลกระทบต่อรายได้ของผู้เรียนที่ต่างกัน ส่วนการเรียนด้านของชมรมฯ จะเรียนกันในวันเสาร์ อาทิตย์ และวันหยุดราชการต่าง ๆ จึงไม่กระทบกระเทือนต่อการประกอบอาชีพของผู้เรียน ในแต่ละสาขาอาชีพ เพราะส่วนใหญ่จะเป็นวันหยุดของผู้เรียนอยู่แล้ว

6. ผลการเปรียบเทียบ ผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษ ปี พ.ศ. ต่างกัน ผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะทางครูผู้สอน ได้จัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและมีความสอดคล้องกัน ถึงแม้ว่าหนังสือประกอบการเรียนที่เป็นภาษาไทย เพิ่งจะถูกแปลและนำมาใช้ในปลายปี พ.ศ.2547 ก็ตาม ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในด้านการเรียนมากไปกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรด้านน้ำเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ครูผู้สอน ควรที่ให้เวลาแก่ผู้เรียนเพิ่มเติมนอกจากเวลาที่ กำหนดไว้ตามหลักสูตร รวมทั้งพยายามปรับปรุงเรื่องการนำสื่อการสอนและเทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบการสอน

1.2. ชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง ควรจัดหาหนังสือ ตำราเรียน เอกสารประกอบการเรียนให้เพียงพอ และควรจัดหาสื่อการสอนเพิ่มเติม เช่น แผ่นภาพ คอมพิวเตอร์ วีดิทัศน์ ให้มีความชัดเจน และเหมาะสมกับการสอน ควรจัดหาและปรับปรุงอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ในการฝึกดำน้ำให้มีความทันสมัย การรับจำนวนผู้เข้าเรียนใน

แต่ละครั้งให้พอดี และเหมาะสมกับขนาดของห้องเรียน ไม่แออัดเกินไป และควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพักผ่อนของผู้เรียนอย่างเพียงพอ

1.3. กรรมการทหารช่าง ซึ่งเป็นเจ้าของอาคารสถานที่ ควรกำชับเจ้าหน้าที่ในการดูแลรักษาสระว่ายน้ำที่ใช้สำหรับฝึกปฏิบัติ ให้มีความใส สะอาด รักษาสภาพความเป็นกรด ต่างให้มาตรฐานอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งกำชับให้เจ้าหน้าที่ที่ดูแลรักษาความสะอาดของห้องน้ำ ห้องสุขา และห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย อย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีที่จอดรถในร่มสำหรับผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของผู้ที่ผ่านการเรียนดำน้ำจากหลักสูตรดำน้ำในระดับต่างๆ ทุกระดับ จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง

2.2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต่อเนื่องในการดำน้ำ ของผู้ที่จบการเรียนดำน้ำไปแล้ว จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง

2.3. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการสอนดำน้ำ ของภาคเอกชน กับ ชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง

2.4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนชาวต่างประเทศที่มีต่อการเรียนดำน้ำในประเทศไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรนิภา หลีกกุล. (2544). ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการให้บริการของ
สำนักงานบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สารนิพนธ์
ศษ.ม.(การศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง. อุดมสำเนา
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2536). เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร
ผู้บริหารระดับสูง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- จรรยา คำทิพย์. (2546,มกราคม-2547, สิงหาคม). ความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ระดับ
บัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์.
วารสารวิชาการ. (3):60.
- ชนาธิป พรกุล. (2544). แคมป์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยสมพล ชาวประเสริฐ. (2547). การตลาดการบริการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. เชียงใหม่:
The Knowledge Center.
- บุญส่ง มุสิกะ. (2539). ความพึงพอใจของทหารกองประจำการต่อการจัดการศึกษาตามหลักสูตร
ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในฐานทัพเรือกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) . กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2549, จาก
<http://www.thaiedresearch.org>
- บุญสม อนันต์เกษมสันต์. (2541). ความพึงพอใจเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาการจัดการงานบุคคล ตามโครงการความร่วมมือระหว่าง
กรมยุทธศึกษาทหารบก กับกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ คอ.ม.
(การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง. สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2549, จาก <http://www.thaiedresearch.org>
- ปราณี งามสุต. (2548). จิตวิทยาในองค์กร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารวิชาการ. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
- พรพนม จันทร์แดง. (2542). การให้บริการทางวิชาการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.,มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อุดมสำเนา.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2545). เอกสารประกอบการสอนวิชาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2524). หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพฑูรย์ กันสิงห์ (2544). ความพึงพอใจของผู้รับบริการในการให้บริการงานวิชาการของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. งานวิจัยส่วนบุคคล. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2549, จาก <http://www.thaiedresearch.org>
- พรรณพิมล ศรีมิ่งกล. (2545). ความพึงพอใจของนักศึกษาภาคสมทบ ที่มีต่อบริการวิชาการ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. สารนิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมสำเนา
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- พวงรัตน์ เกษรแพทย์. (2545). การวางแผนการศึกษา. เอกสารประกอบการสอน วิชา บริหาร 512. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรพงศ์ อุดมไพจิตรกุล. (2544). สังคมศาสตร์การศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2532). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. ธานี อธิชัยกุล. (2535). การจูงใจบุคลากรในเอกสารการสอนชุดวิชาของค์กรและการจัดการงานบุคคล เล่ม 1 หน่วยที่ 4. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เลขาธิการคุรุสภา,สำนักงาน. (2548). มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- ลำพอง บุญช่วย. (2530). การสอนเชิงระบบ. ปทุมธานี: วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์.
- วิวรรยา ขอนยาง. (2545). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการอุทยานพลซ สถาบันราชภัฏ
สกลนคร. การค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.
- วรรณิ์ บันเทิง และคณะ. (2533). ความพึงพอใจของผู้คลอดต่อบริการ พยาบาลของนิสิต
พยาบาลศาสตร์. เอกสารวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: บริษัทแอล ที
เพรส จำกัด.
- วิโรจน์ มังคละมณี. (2539). ยุทธศาสตร์การบริหารการใช้หลักสูตรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ:
ประสานมิตร.
- ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน. (2541). ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2541). รายงานสรุปผลการศึกษา
โครงการการศึกษาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และเทคโนโลยีการปรับปรุงคุณภาพน้ำ
จากกิจกรรมเกษตรชายฝั่ง.
- สมชาติ กิจยรรยง. (2543). การบริการ. กรุงเทพฯ: เจริญการพิมพ์.
- สมพร สุกตน์นิย. (2541). จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สมนึก วิเศษสมบัติ. (2545). ความพึงพอใจของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติงานของสถาบันราชภัฏเพชรบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โสรัจจ์ วิสุทธิแพทย์. (2543). ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรของผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี
สาขาศึกษาศาสตร์ – คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (คหกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2549, จาก <http://www.thaiedresearch.org>
- สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2540). ความคิดเห็นของครูผู้สอน ผู้บริหาร และกรรมการโรงเรียน ต่อการ
พัฒนาหลักสูตรวิชาชีพ ตามความต้องการของชุมชน ตามแผนปฏิรูปการศึกษา ของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร ปีการศึกษา
2539. วิทยานิพนธ์. กศ.ม.(การบริหารการศึกษา): มหาสารคาม.:บัณฑิตวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2549, จาก

<http://www.thaiedresearch.org>

- อัมภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรี้นติ้งเฮ้าส์.
- Alderfer, Clayton P. (1972). *Existence, Relatedness and Growth*. New York: Free Press.
- Alhaider, Khalid Abdulrahman. (1987, January.). A Study of quality importance provisions and Effectiveness of Student personnel services at King Faisal University, Saudiarabia. *Dissertation Abstracts International*. 47(7).
- Drever, J. Penquin. (1983). *Dictionary of Psychology*. Great Britain: Hazellwatson & Vinej LTD.,.
- Hinshaw, A.S; & Atwood, J.R. (1982). *A Patrint satisfaction instrument* :Precision by replication, Nursing research.
- Hill, P.J. (1982). *A Dictionary of Education*, London. Routledge & Kegam Payl.
- International PADI. (1999). *Open Water Diver Manual*. U.S.A.: Product No.79018 Version 2.1
- Kotler, Philip. (1994). *Management : Analysis, Planning, Implementation and Control*, 8th Edition. Engle Wood Cliffs: Prentice-Hall International.
- PADI. (2000). *Open Water Diver Course*. U.S.A. : Product No.79110 Version 2.5
- PADI. (2000). *General Standards and Procedures*. U.S.A. : Product No.79016 Version 2.5
- PADI. (2001). *Instructor Candidate workbook*. U.S.A.: Product No.70508
- Taniguchi, Harriet Sue Agena. (1996, October.). Student services and Academic support needs of Among student at carifornia University Sacramento: A case study. *Dissertation Abstracts International*. 57.
- Van Dalen, D.B. (1973). *Understanding Educational Research*. New York: Mc Graw Hill Book Co. University of California.
- World Recreational Scuba Training Council. (2006). (online) Available: from <http://www.wrstc.com>. Retrieved January 19,2006.

ภาคผนวก

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง ในด้านครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะสามารถนำไปดำเนินการแก้ไข และปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งวิธีการในการจัดการเรียนการสอนให้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและสถาบันต่างๆ ที่รับผิดชอบต่อไป จึงขอให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และจะไม่มีผลกระทบถึงตัวท่านแต่ประการใด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้เรียนเกี่ยวกับหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ และเติมข้อความให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ (ขณะเข้ารับการเรียน) ปี.....เดือน

3. รายได้ต่อเดือน (ขณะเข้ารับการเรียน)

☐ 10,000 บาท หรือน้อยกว่า

☐ 10,001 – 20,000 บาท

☐ 20,001 - 30,000 บาท

☐ 30,001 บาทขึ้นไป

4. อาชีพ (ขณะเข้ารับการเรียน)

☐ นักเรียน นักศึกษา

☐ ข้าราชการ

☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

☐ บริษัทเอกชน

☐ ธุรกิจส่วนตัว

☐ อื่น (กรุณาระบุ).....

5. ระดับการศึกษา (ขณะเข้ารับการเรียน)

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรีและสูงกว่า

6. ปีที่เข้ารับการศึกษ พ.ศ.

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ

ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ให้ตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (5) หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจมากที่สุด
- (4) หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจมาก
- (3) หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจปานกลาง
- (2) หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจน้อย
- (1) หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางน้ำ ศูนย์กีฬากรรมการทหารช่าง กองทัพบก	ระดับความพึงพอใจ				
		พอใจมากที่สุด (5)	พอใจมาก (4)	พอใจปานกลาง (3)	พอใจน้อย (2)	พอใจน้อยที่สุด (1)
A	ด้านครูผู้สอน ความรู้ของครูเรื่องการสอนดำเนินาเบื้องต้น		✓			
B	การแนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องการดำเนินาของครูผู้สอน			✓		

การแปลความจากตัวอย่าง

ข้อ A ครูผู้สอนมีความรู้เรื่องหลักสูตรดำเนินาเบื้องต้นอยู่ในระดับมาก (ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากในด้านความรู้ของครูผู้สอน)

ข้อ B ครูผู้สอนให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องการดำเนินาอยู่ในระดับปานกลาง (ผู้เรียนมีความพึงพอใจปานกลางในด้านการได้รับคำแนะนำและคำปรึกษาเรื่องการดำเนินาจากครูผู้สอน)

ข้อที่	ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก	ระดับความพึงพอใจ				
		พอใจ มาก ที่สุด (5)	พอใจ มาก (4)	พอใจ ปาน กลาง (3)	พอใจ น้อย (2)	พอใจ น้อย ที่สุด (1)
1	ด้านครูผู้สอน ความรู้ของครูเรื่องการสอนดำนํ้าเบื้องต้น					
2	การแนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องการดำนํ้า ของครูผู้สอน					
3	ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของครูผู้สอนใน ด้านการดำนํ้า					
4	ความสามารถของครูผู้สอนในการถ่ายทอดความรู้ ให้ผู้เรียนเข้าใจ					
5	การมีมนุษยสัมพันธ์ของครูผู้สอนกับผู้เรียน ตลอดเวลาที่เรียนหลักสูตรนี้					
6	การยอมรับฟังความคิดเห็นและการตอบข้อซักถาม ของผู้เรียน					
7	ความสามารถในการใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยี มาประกอบการสอน					
8	การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน					
9	การให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกัน					
10	การให้เวลาแก่ผู้เรียนเพิ่มเติมนอกจากเวลาที่ กำหนด					
	ด้านการเรียนการสอน					
1	การบอกวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและชี้แจง แผนการเรียนการสอนได้ชัดเจน					
2	บทเรียนสนุก จูงใจให้ติดตาม					
3	ความสอดคล้องกันของเนื้อหาภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ					
4	การให้คำชมเชยและให้กำลังใจกับผู้เรียน					
5	มีหนังสือ ตำราเรียน เอกสารประกอบการเรียน อย่างเพียงพอ					
6	อุปกรณ์ในการฝึก และศึกษา มีเพียงพอกับจำนวน ของผู้เรียน					

ข้อที่	ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อหลักสูตรดำนํ้าเบื้องต้น จากชมรมกีฬาทางนํ้า ศูนย์กีฬากรมการทหารช่าง กองทัพบก	ระดับความพึงพอใจ				
		พอใจ มาก ที่สุด (5)	พอใจ มาก (4)	พอใจ ปาน กลาง (3)	พอใจ น้อย (2)	พอใจ น้อย ที่สุด (1)
7	เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกดำนํ้า มีความทันสมัย					
8	แผนการฝึกภาคปฏิบัติเหมาะสมกับผู้เรียน					
9	บรรยากาศระหว่างการเรียนอบอุ่นและเป็นกันเอง					
10	การจัดลำดับขั้นตอนการเรียนการสอน					
11	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามเพิ่มเติม					
12	สื่อเสริมการสอน เช่น แผ่นภาพคอมพิวเตอร์ วีดิ ทัศน์ มีความชัดเจน และเหมาะสมกับการสอน					
13	ความรู้สึกละเอียดในความปลอดภัยในขณะที่ทำการฝึกดำนํ้า จริง					
14	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด					
	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
1	ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน					
2	ความสะอาดและความใสของสระนํ้าสำหรับฝึก ปฏิบัติ					
3	ความสะดวกสบาย ของห้องอาบนํ้า					
4	ห้องสุขามีความสะอาด และสะดวก					
5	ความสะดวกจากการใช้บริการห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า และตู้เก็บของ					
6	ความสะดวกของการเดินทางมาเรียนที่ราชบุรี					
7	ห้องพักผ่อนมีขนาดเพียงพอกับผู้เรียน					
8	มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอในห้องพักผ่อน					
9	ความสะอาดและการบริการของที่พักระหว่างเรียน ที่ราชบุรี					
10	ความสะดวกของการเดินทางไปสอบภาคทะเล					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรด้านน้ำเบื้องต้น

ด้านครูผู้สอน.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านการเรียนการสอน.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณผู้เรียนทุกท่านที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถาม
 พันเอก สุชาติ จันทรวงศ์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ
อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร.ราชันย์ บุญธิมา
อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. นายราชันย์ มัลย์วงษ์
ผู้อำนวยการหลักสูตรดำน้ำ (Course Director) ของสถาบัน PADI (Professional Association of Diving Instructor) ประจำประเทศไทย
4. นายศรัณ กิตติวัฒน์กุล
ผู้อำนวยการหลักสูตรดำน้ำ (Course Director) ของสถาบัน PADI (Professional Association of Diving Instructor) ประจำประเทศไทย และประธานมูลนิธิเพื่อทะเล (For Sea Foundation)
5. นายพล้ง ยัมพานิชย์
ผู้อำนวยการหลักสูตรดำน้ำ (Course Director) ของสถาบัน NAUI (National Association of Underwater Instructor) และสถาบัน SSI (Scuba School International) ประจำประเทศไทย

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อสกุล	พันเอกสุชาติ จันทรวงศ์
วันเดือนปีเกิด	26 มีนาคม 2504
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	10 ซอยท่าเสา 2 ถนนเขางู อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 70000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	รองผู้อำนวยการกองการศึกษา โรงเรียนทหารช่าง
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	โรงเรียนทหารช่าง กรมการทหารช่าง ค่ายภาณุรังษี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 70000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2515	ประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนเทศบาล 4 วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดราชบุรี
พ.ศ.2518	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดราชบุรี
พ.ศ.2520	มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนเตรียมทหาร กรุงเทพฯ
พ.ศ.2525	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ทบ.) จากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า กรุงเทพฯ
พ.ศ.2526	หลักสูตรชั้นนายร้อย เหล่าทหารช่าง จากโรงเรียนทหารช่าง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ.2532	หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารช่าง จากโรงเรียนทหารช่าง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ.2534	หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 69 จากโรงเรียนเสนาธิการทหารบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง กรุงเทพฯ
พ.ศ.2545	หลักสูตรมินิเอ็มบีเอการบริหารการตลาดสมัยใหม่(รุ่นที่ 1) จากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพฯ

- พ.ศ.2548 หลักสูตรเสนาธิการทหาร รุ่นที่ 46
วิทยาลัยเสนาธิการทหาร
จากสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กรุงเทพฯ
- พ.ศ.2549 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ